

Opiskelijatutkimus 2014

Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:10

Opiskelijatutkimus 2014

Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:10

Opetus- ja kulttuuriministeriö / Undervisnings- och kulturministeriet
Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osasto / Högskole- och forskningspolitiska avdelningen
PL / PB 29
00023 Valtioneuvosto / Statsrådet
www.minedu.fi/julkaisut

Taitto / Ombrytning: Teija Metsänperä, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kansikuva / Pärmbild: www.Rodeo.fi

Kopijyvä Oy, 2014

ISBN 978-952-263-284-5 (nid)
ISBN 978-952-263-285-2 (PDF)
ISSN-L 1799-0343
ISSN 1799-0343 (painettu)
ISSN 1799-0351 (PDF)

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja / Undervisnings- och kulturministeriets publikationer 2014:10

Tiivistelmä

Opiskelijatutkimus 2014 -raportti käsittelee suomalaisten korkeakouluopiskelijoiden toimeentuloa ja opiskeluun vaikuttavia tekijöitä. Tutkimus liittyy noin 30 maan yhteisrooppalaiseen EUROSTUDENT V-tutkimushankkeeseen, jossa tarkastellaan ja verrataan eri maiden opiskelijoiden olosuhteita. Raportissa esitetyt tulokset perustuvat vuoden 2013 keväällä Suomessa toteutettuun verkkokyselytutkimukseen. Tutkimukseen osallistui 3 620 perustutkinto-opiskelijan lisäksi 867 jatkotutkinnon suorittajaa. Mukana ovat myös ulkomaalaiset opiskelijat. Raportti käsittelee korkeakouluopiskelijoiden taustatietoja, opintoihin hakeutumista, taloudellista tilannetta ja ajankäyttöä, sekä antaa tietoa opintojen etenemiseen vaikuttavista tekijöistä. Lisäksi kartoitetaan opiskelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta ja opiskelijoiden odotuksia tulevaisuuden suhteen sekä jatko-opintojen rahoitusta ja syitä jatko-opintoihin hakeutumiselle.

Tuloksia

- joka kuudes on osallistunut valmennuskurssille ennen korkeakouluun pyrkimistä
- opintojen aloitusikä on keskimäärin 20-vuotta (mediaani)
- suurin osa opiskelijoista (83 %) mieltää itsensä päätoimisiksi opiskelijoiksi
- keskimäärin opiskeluun käytetään 32 tuntia viikossa
- 14 prosentilla on opinto-oikeus useampaan kuin yhteen korkeakoulututkintoon
- noin puolet (48 %) käy ansiotyössä opintojen ohella
- yli puolet (59 %) kokee opintojen etenevän tavoitteiden mukaisesti
- yksin asuvan keskimääräinen tulo oli 2013 keväällä 800 euroa, tuloista puolet on työtuloja, vajaa kolmannes opintotukea, 8 prosenttia vanhempien tukea tuloja sekä 13 prosenttia muita tuloja
- 61 %:lla on vaikeuksia saada rahat riittämään
- suurin osa suhtautuu luottavaisesti tulevaisuuteen

Tutkimus on tehty Tilastokeskuksessa. Raportin on kirjoittanut tutkija Anna-Kaarina Potila. Kehittämispäällikkö Vesa Virtanen on yhdessä Outi Ahti-Miettisen ja Riina Nybergin kanssa vastannut tiedonkeruusta.

Opiskelijatutkimuksen ohjausryhmä on toiminut asiantuntijana tutkimuksen eri vaiheissa. Kokoonpano: opetus- ja kulttuuriministeriö: Neuvotteleva virkamies Virpi Hiltunen (pj), ylitarkastaja Johanna Moisio, ylitarkastaja Kaisu Piironen, Hanne Mikkonen, Kela tutkija Vesa-Pekka Juutilainen, kehittämispäällikkö Piia Kuusisto, SAMOK: asiantuntija Antti Hallia, SYL: sosiaalipoliittinen sihteeri Ringa Prauda ja Soile Koriseva.

Sammandrag

Rapporten Studentundersökning 2014 behandlar de finländska högskolestuderandenas utkomst och faktorer som påverkar studierna. Undersökningen ansluter sig till det sameuropeiska forskningsprojektet EUROSTUDENT V, som granskar och jämför förhållandena för studerande i olika länder och där cirka 30 länder deltar. De resultat som presenteras i rapporten baserar sig på en webbenkät som gjordes våren 2013 i Finland. I undersökningen deltog förutom 3 620 studerande för grundexamen också 867 som studerade för licentiat- eller doktorsexamen. Också en del utländska studerande hade svarat. I rapporten ingår uppgifter om högskolestuderandenas bakgrund, om hur de söker sig till studier, om deras ekonomiska situation och tidsanvändning, samt om de faktorer som påverkar hur studierna framskrider. Dessutom utreds studerandenas internationella rörlighet och de studerandes förväntningar inför framtiden samt finansieringen av postgraduala studier och orsakerna till att man söker sig till postgraduala studier.

Resultat

- var sjätte har deltagit i en prepkurs innan de sökt in till högskolan
- genomsnittsåldern vid inledandet av studierna är 20 år (median)
- största delen av de studerande (83 %) anser sig vara heltidsstuderande
- i medeltal används 32 timmar per vecka för studierna
- 14 procent har studierätt för mer än en högskoleexamen
- ungefär hälften (48 %) förvärvsarbetar vid sidan av studierna
- mer än hälften (59 %) tycker att studierna framskrider enligt målsättningen
- inkomsten för dem som bor ensamma var våren 2013 i genomsnitt 800 euro, av inkomsterna är hälften arbetsinkomster, en knapp tredjedel studiestöd, 8 procent stöd från föräldrarna samt 13 procent andra inkomster
- 61 % har svårt att få pengarna att räcka till
- största delen ser med tillförsikt på framtiden

Undersökningen har gjorts vid Statistikcentralen. Rapporten har skrivits av forskaren Anna-Kaarina Potila. Utvecklingschef Vesa Virtanen har tillsammans med Outi Ahti-Miettinen och Riina Nyberg svarat för datainsamlingen.

Styrgruppen för studentundersökningen har fungerat som sakkunniga vid olika skeden av undersökningen. Sammansättning: undervisnings- och kulturministeriet: Konsultativa tjänstemannen Virpi Hiltunen (ordf), överinspektör Johanna Moisio, överinspektör Kaisu Piironen, Hanne Mikkonen, FPA forskaren Vesa-Pekka Juutilainen, utvecklingschef Piia Kuusisto, SAMOK: sakkunnige Antti Hallia, SYL: socialpolitiska sekreteraren Ringa Prauda och Soile Koriseva.

Abstract

The Finnish student survey 2014 examines student income and factors that influence studies among students in higher education. It forms part of the EUROSTUDENT V, which is a joint research project of 30 European countries that explores and compares student conditions in different countries. The findings presented in the Finnish report are based on a web survey conducted in spring 2013. Altogether 3,620 students in tertiary education took part in it, and there were 867 post-graduate participants in addition. Foreign students formed part of the population group. The report covers the following: student background, application for entry into higher education, financial situation and time use, and factors impacting progress in studies. In addition, it looked into international student mobility, students' expectations regarding the future, financing of post-graduate studies and reasons for post-graduate studies.

Results

- one in six students took part in crash courses for entry exams before applying for a place in higher education
- the median starting age in tertiary education was 20 years
- most students saw themselves as full-time students (83%)
- students spent on average 32 hours a week studying
- 14% of all students were entitled to study in more than one degree programme
- around one half (48%) of the students were gainfully employed in addition to studying
- over a half (59%) felt that they are progressing in their studies as planned
- the average income of a student living independently was EUR 800 in spring 2013, with half the income derived from earned income, just under a third from student aid, 8% was financial support from parents and 13% other sources of income
- 61% experienced difficulties in making ends meet
- most students felt confident about the future

The survey was carried out by Statistics Finland. The report was compiled by Anna-Kaarina Potila. Vesa Virtanen together with Outi Ahti-Miettinen and Riina Nyberg collected the data.

The steering group for the student survey served as an expert group during the various stages of the survey. It consisted of the following: Virpi Hiltunen (chair), Johanna Moisio, Kaisu Piironen and Hanne Mikkonen from the Ministry of Education and Culture, Vesa-Pekka Juutilainen and Piia Kuusisto from the Social Insurance Institution, Antti Hallia from the Union of Students in Finnish Universities of Applied Sciences (SAMOK), and Ringa Prauda and Soile Koriseva from the National Union of University Students.

Sisältö

	Tiivistelmä	3
	Sammandrag	5
	Abstract	7
	Keskeiset tulokset	11
1	Opiskelijoiden taustat	14
	1.1 Korkeakouluopiskelijoiden sukupuolijakauma	14
	1.2 Korkeakouluopiskelijoiden ikä ja opintojen aloitusikä	14
	1.3 Korkeakouluopiskelijoiden asumismuodot	16
	1.4 Perheelliset opiskelijat	16
2	Reitit korkeakoulutukseen	17
	2.1 Työkokemus ennen korkeakouluopintoja	18
	2.2 Valmennuskursseille osallistuminen ennen korkeakouluopintoja	18
	2.3 Korkeakouluopiskelijoiden vanhempien koulutustausta	19
3	Opiskelu ja opintojen eteneminen	20
	3.1 Opiskelun päätoimisuus ja etäopiskelu	20
	3.2 Arvio aktiivisesta opiskeluajasta opintojen aloittamisesta valmistumiseen	21
	3.3 Tauot opiskeluaikana ja opintojen välillä	21
	3.4 Opintojen eteneminen opiskelijan omien tavoitteiden mukaisesti	21
	3.5 Tutkinnon suorittamisoikeuksien määrä	22
	3.6 Opintojen jatkaminen nykyisten opintojen jälkeen	23
	3.7 Tyytyväisyys opiskeluun	24
4	Opiskelijoiden ajankäyttö	25
	4.1 Opiskeluun ja ansiotyöhön käytetty viikkotyöaika	25
	4.2 Tyytyväisyys työmäärään	27
	4.3 Työssäkäynnin syyt	27
5	Opiskelijoiden toimeentulo ja menot	28
	5.1 Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulon lähteet ja tulot	28
	5.2 Korkeakouluopiskelijoiden menot	29
	5.3 Korkeakouluopiskelijoiden taloudellinen tilanne	31

6	Opiskelijaliikkuvuus	32
6.1	Kansainvälinen kokemus ja kiinnostus	32
6.2	Ulkomaanjakson rahoittaminen	33
6.3	Ulkomaanjakson opintasuoritusten hyväksyminen tutkintoon Suomessa	33
7	Opiskelijoiden odotukset tulevaisuudelta	34
7.1	Opiskelijan arvio palkastaan ensimmäisen työvuoden jälkeen	34
7.2	Suhtautuminen työllistymistä koskeviin väittämiin	34
8	Jatko-opiskelijat	36
8.1	Jatko-opintojen rahoitus	36
8.2	Syyt jatko-opintoihin suuntautumiselle	36
9	Tutkimuksen toteuttaminen ja painotus	38
9.1	Lomakesuunnittelu, verkkolomakkeen testaaminen ja muuttujamäärittelyt	38
9.2	Otoksen muodostaminen oppilaitostilastoa hyödyntäen	38
9.3	Verkkokyselyn toteuttaminen	39
9.4	Saadut vastaukset, vastauskato ja tulosten yleistäminen	40
9.4	Opiskelijatutkimuksen käsitelmääritelmiä	41
10	Tilastollinen painotus	43
10.1	Muut virhelähteet	43
	Lähteet	45
	Liitteet	
	Liite 1. Liitetaulukot	46
	Liite 2. Kyselylomake	50

Keskeiset tulokset

Tutkimuksen keskeisimpiä tuloksia ovat:

Opiskelijoiden taustat

- Korkeakouluopiskelijoiden vanhempien koulutustaustaa selvitetessä otettiin huomioon korkeammin koulutetun vanhemman koulutus. Korkeakouluopiskelijoista joka viidennen (22 %) vanhemmista ainakin toisella on ylempi korkeakoulututkinto yliopistosta. Joka viidennen (21 %) opiskelijan vanhemmilla on enintään ammatillinen tutkinto. Ulkomaalaisista opiskelijoista joka kolmannen (33 %) vanhemmista ainakin toisella on ylempi korkeakoulututkinto yliopistosta. Yliopisto-opiskelijoista 39 prosentilla ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoista 22 prosentilla ainakin toisella vanhemmalla on ylempi korkeakoulututkinto tai lisensiaatin tai tohtorin tutkinto. Yliopistoissa taidealojen opiskelijoilla 59 prosentilla ja lääketieteellisen opiskelijoista joka toisen (49 %) vanhemmista ainakin toisella on ylempi korkeakoulututkinto tai lisensiaatin tai tohtorin tutkinto.
- Kaikista opiskelijoista noin joka kuudennella (17 %) on yksi tai useampia lapsia. Ammattikorkeakoulujen opiskelijoista lapsia on 20 prosentilla ja yliopisto-opiskelijoista 14 prosentilla. Alle 30-vuotiaiden opiskelijoiden lapset ovat pääasiassa alle 3-vuotiaita. Perheellisistä opiskelijoista 58 prosenttia ilmoittaa olevansa päätoimisia opiskelijoita. Perheellisistä opiskelijoista joka kolmas tekee säännöllistä, kokopäiväistä ansiotyötä. Perheelliset opiskelijat käyttävät opiskeluun keskimäärin 28 tuntia viikossa, kokopäivätyössä käyvät perheelliset käyttävät opiskeluun 16 tuntia viikossa. Perheellisistä opiskelijoista, jotka eivät tee kokopäiväistä ansiotyötä, jopa 44 prosenttia kokee paljon taloudellisia vaikeuksia arjessaan.

Opintojen aloitukseen vaikuttavat tekijät

- Kaksi kolmesta opiskelijasta (70 %) on tehnyt ansiotyötä ennen korkeakouluopintojen aloittamista.
- Opiskelijoista keskimäärin joka kuudes (17 prosenttia) on osallistunut valmennuskurssille ennen korkeakouluun pyrkimistä.

Opintojen etenemiseen vaikuttavat tekijät

- Korkeakouluopiskelijoista 83 prosenttia mieltää itsensä päätoimiseksi opiskelijoiksi ja 17 prosenttia sivutoimiseksi. Päätoimisista opiskelijoista puolet (48 %) käy ansiotyössä, sivutoimisista 89 prosenttia. Valtaosa (83 %) päätoimisista käyttää opintoihin aikaa yli 20 tuntia viikossa, sivutoimisista enemmistö (77 %) tekee ansiotyötä yli 20 tuntia viikossa. Ammattikorkeakoulujen opiskelijat arvioivat aktiivisen, tauottoman, opiskelun kestävän noin 3,5 vuotta ja yliopisto-opiskelijat arvioivat opiskelevansa aktiivisesti noin 4,5 vuotta.
- Korkeakouluopiskelijoista hieman yli kolmannes on tyytyväisiä kokonaistyömäärään, johon lasketaan mukaan opiskelu ja mahdollinen ansiotyössä käynti. Keskimäärin opiskelijat käyttävät opiskeluun aikaa 32 tuntia viikossa (mediaani). Eniten aikaa opiskeluun käyttävät opiskelijat, jotka eivät lainkaan tee ansiotyötä, heillä opiskelutunteja on keskimäärin 36 tuntia viikossa (mediaani). Työssäkäyvät opiskelijat käyttävät opiskeluun 27 tuntia viikossa (mediaani). Työssäkäynnin päätoimisuus vähentää opiskeluun käytettyä aikaa. Yliopisto-opiskelijoiden opiskeluun käyttämästä ajasta 58 prosenttia kuluu itseopiskeluun ja 42 prosenttia opetuksen seuraamiseen. Ammattikorkeakouluopiskelijoilla 61 prosenttia opiskeluun käytetystä ajasta kuluu opetuksen seuraamiseen ja 39 prosenttia itseopiskeluun.

- Hieman yli kolmannes korkeakouluopiskelijoista kokee opintojensa edenneen omia tavoitteita hitaammin. Merkittävimmät syyt hitaaseen etenemiseen olivat työssäkäynti, oma asenne opintoja kohtaan tai opintojen vaativuus. Opiskelijat, jotka käyttävät opintoihin aikaa yli 20 tuntia viikossa, pysyivät parhaiten itse asettamissaan opiskelutavoitteissa. Opiskelijoista 43 prosenttia haluaisi käyttää hieman enemmän aikaa opiskeluun. Erityisesti työssäkäyvät opiskelijat kaipasivat lisää aikaa opiskeluihin.
- Korkeakouluopiskelijoista 14 prosentilla on opinto-oikeus useampaan kuin yhteen korkeakoulututkintoon. Yliopisto-opiskelijoista 17 prosentilla ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoista 12 prosentilla on useampia kuin yksi opinto-oikeus.
- Kolme neljästä opiskelijasta suhtautuu luottavaisesti tulevaisuuteensa. Kaksi kolmesta opiskelijasta arvioi, että omalla alalla on tulevaisuudessa hyvä työllisyystilanne.
- Opiskelijatutkimuksessa opiskelijat arvioivat tyytyväisyytään opiskeluun liittyviin asioihin. Tyytyväisimpiä opiskelijat ovat korkeakoulujen henkilöstön asenteeseen opiskelijoita kohtaan, 80 prosenttia opiskelijoista on tyytyväisiä opetushenkilöstöön ja 70 prosenttia korkeakoulun hallintohenkilökunnan asenteeseen. Myös opetuksen pedagogiseen laatuun on tyytyväisiä kaksi kolmesta opiskelijasta. Lähes 80 prosenttia opiskelijoista on tyytyväisiä opiskelu ympäristöön, kuten kirjastoihin, tietokoneisiin, rakennuksiin ja opetustiloihin. Opinto-ohjaus aiheuttaa korkeakouluopiskelijoiden arvioissa eniten tyytymättömyyttä (22 %) tai neutraalia suhtautumista (28 %).

Opiskelijoiden toimeentulo

- Kaikkien tuloja saaneiden korkeakouluopiskelijoiden kuukausitulo on opiskelijatutkimuksen mukaan 900 euroa kuukaudessa (mediaani). Tulonsaajissa on mukana ensi kertaa vuoden 2014 opiskelijatutkimuksessa myös aikuisopiskelijat. Yksin asuvan opiskelijan kuukausitulo on 800 euroa.
- Kaikkien menoja ilmoittaneiden opiskelijoiden keskimääräiset menot ovat 890 euroa kuukaudessa (mediaani). Perheelliset opiskelijat käyttävät keskimäärin 1 692 euroa kuukaudessa (mediaani). Vähiten rahaa kuukaudessa käyttävät ulkomaalaiset opiskelijat, keskimäärin 742 euroa (mediaani). Suurin yksittäinen menoerä on asumiskulut.
- Opiskelijoista joka toisella (58 %) on jonkin verran tai paljon vaikeuksia saada rahat riittämään.

Opiskelijaliikkuvuus

- EU:n koulutusneuvosto asetti vuonna 2011 opiskelijaliikkuvuuden tavoitearvoksi, että vähintään 20 prosentilla korkeakoulututkinnon suorittaneista opintoihin sisältyisi opiskelu- tai työharjoittelujakso ulkomailla vuoteen 2020 mennessä. Korkeakouluopiskelijoista 16 prosenttia on ollut opiskelijavaihdossa tai harjoittelussa ulkomailla. Joka viides (20 %) ja alle 30-vuotiaista joka neljäs (25 %) ei ole vielä ollut, mutta on aikeissa lähteä opiskelijavaihtoon ulkomaille.
- Kaikista opiskelijoista 64 prosenttia ja alle 30-vuotiaista 57 prosenttia ei ole ollut, eikä ole aikeissa lähteä opiskelijavaihtoon.
- Tärkein ulkomaan vaihdon tai harjoitteluajan rahoituksen muoto ulkomailla opiskeleville on opintotuki tai opintolaina. Tämä oli pääasiallinen ulkomaanjakson rahoitusmuoto 38 prosentilla ulkomailla opiskelleista. Opiskelijoista joka neljäs (24 %) rahoittaa ulkomaanjakson ansiotyöstä kertyneillä tuloilla tai säästöillä.

Opiskelijoiden tulevaisuuden odotukset

- Kolme neljästä (78 %) suomalaisesta korkeakouluopiskelijasta suhtautuu luottavaisesti tulevaisuuteensa. Kaksi kolmesta opiskelijasta (68 %) arvioi, että omalla alalla oli tulevaisuudessa hyvä työllisyystilanne.
- Opiskelijat arvioivat bruttopalkkansa olevan vuoden kuluttua valmistumisesta 2 500 euroa kuukaudessa (mediaani). Yliopisto-opiskelijat arvioivat tulevaksi alkupalkkaseen 3 000 euroa kuukaudessa (mediaani) ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat 2 500 euroa kuukaudessa. Palkka-arvot vastaavat tyypillisiä aloituspalkkoja alakohtaisine vaihteluineen.

Jatko-opiskelijat

- Jatko-opiskelijat olivat nyt ensimmäistä kertaa mukana opiskelijatutkimuksessa. Kahdeksan kymmenestä (84 %) jatko-opiskelijasta mainitsee kiinnostuksen tutkimuksen tekemiseen syyksi suuntautua jatko-opintoihin. Jatko-opiskelijoista 63 prosenttia kokee jatko-opintojen suorittamisen luontevana jatkeena aikaisemmilte opinnoille tai työlle ja samalla syynä suuntautua jatko-opintoihin. Noin puolet opiskelijoista suuntautuu jatko-opintoihin, koska tutkinto vahvistaa ammatillisen toiminnan edellytyksiä tai tutkijan työhön ryhtymistä.

- Jatko-opiskelijoista yli puolet (60 %) mainitsi rahoittavansa jatko-opinnot ainakin osittain käymällä ansiotyössä. Runsas kolmannes (38 %) rahoittaa jatko-opinnot ainakin osittain apurahalla ja kolmannes (32 %) tohtoriohjelman tai tutkijakoulun kautta saadulla rahoituksella.

Ulkomaalaiset opiskelijat

- Ulkomaalaiset opiskelijat olivat nyt ensimmäistä kertaa mukana opiskelijatutkimuksessa. Korkeakouluopiskelijoista 12 prosenttia on ulkomaalaisia, joista 53 prosenttia on yliopisto-opiskelijoita ja 47 prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoita. Ulkomaalaisista opiskelijoista 57 prosenttia on miehiä. Perheellisten osuus on 15 prosenttia. Joka kolmannen (33 %) ulkomaalaisen korkeakouluopiskelijan vanhemmista ainakin toisella on ylempi korkeakoulututkinto yliopistosta.
- Ulkomaalaisista opiskelijoista 92 prosenttia opiskelee päätoimisesti. Ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden keskimääräinen kuukausitulo on 800 euroa (mediaani), joka on 100 euroa pienempi kuin suomalaisten opiskelijoiden

mediaanitulo. Ulkomaisten opiskelijoiden keskimääräiset menot kuukaudessa ovat 742 euroa (mediaani). Ulkomaalaisista opiskelijoista vajaa kolmannes käytti ansiotyöhön aikaa yli 20 tuntia viikossa. Opiskeluun yli 20 tuntia viikossa käytti kaksi kolmesta (62 %). Ulkomaalaisista opiskelijoista 15 prosenttia katsoo olevansa etäopiskelijoita.

- Ulkomaalaisista opiskelijoista yli puolet (58 %) aikoo ainakin jossain vaiheessa jatkaa opintojaan nykyisten opintojen päätyttyä ja 38 prosenttia on aikeissa jatkaa opintojaan vuoden kuluessa valmistumisesta.
- Ulkomaalaisista opiskelijoista, jotka aikovat jatkaa opintojaan, 42 prosenttia aikoo suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon yliopistossa Suomessa (34 %) tai ulkomailla (8 %).
- Ulkomaalaiset opiskelijat ovat kaiken kaikkiaan hieman tyytyväisempiä opiskeluun liittyviin seikkoihin, kuten opetushenkilökuntaan ja opiskeluympäristöön Suomessa, kuin suomalaiset opiskelijat. Ulkomaalaiset opiskelijat suhtautuvat tulevaisuuteensa hieman luottavaisemmin kuin suomalaiset opiskelijat, mutta luottavat työllistymismahdollisuuksiinsa hieman suomalaisia opiskelijoita heikommin.

Asiasanat: korkeakouluopiskelijat

1 Opiskelijoiden taustat

1.1 Korkeakouluopiskelijoiden sukupuolijakauma

Suomalaisista korkeakouluopiskelijoista 53 % on naisia ja 47 % miehiä. Naisvaltaisuus on erityisen selkeää tietyillä koulutusaloilla. Huomattavan naisvaltaisia aloja ovat ammattikorkeakoulun sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala, joiden opiskelijoista 85 % on naisia. Yliopistojen koulutusaloilla naisia on liikunta- ja terveystieteiden opiskelijoista 73 % ja kasvatustieteitä opiskelevista 83 %. Miesvaltaisia aloja ovat ammattikorkeakouluissa tekniikan, liikenteen ja luonnontieteiden alat, joissa 83 % on miehiä sekä yliopistoissa teknistieteellinen ala, jossa 78 % on miehiä.

Ulkomaalaisista opiskelijoista enemmistö, 57 %, on miehiä.¹

1.2 Korkeakouluopiskelijoiden ikä ja opintojen aloitusikä

Korkeakouluopiskelijoiden keskimääräinen ikä on 25 vuotta (mediaani). Yliopisto-opiskelijat ja ulkomaalaiset opiskelijat ovat keskimäärin 26-vuotiaita ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat keskimäärin 25-vuotiaita. Korkeakouluopinnot aloitetaan Suomessa keskimäärin 20-vuotiaana, Suomessa opiskelevat ulkomaalaiset opiskelijat aloittavat korkeakouluopinnot keskimäärin 19-vuotiaana.

¹ Opiskelijatutkimuksen aineiston käsittelyssä on muutamia koulutusaloja yhdistetty pienten vastaajamäärien vuoksi.

Taulukko 1. Korkeakouluopiskelijoiden sukupuolijakauma

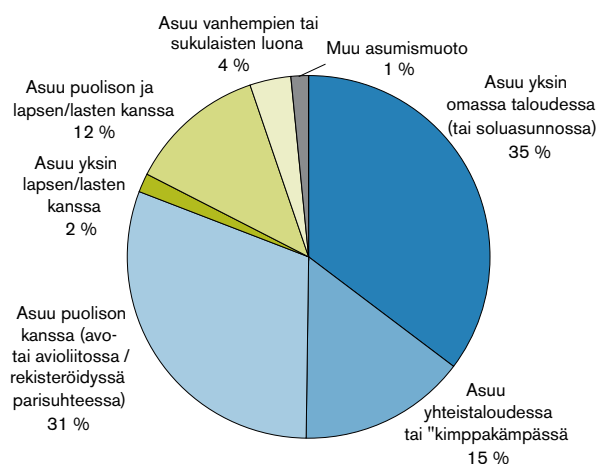
	Miehiä		Naisia		Yhteensä	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Kaikki opiskelijat	1 684	47	1 936	53	3 620	100
Ammattikorkeakoulu kaikki	754	47	852	53	1 607	100
Kulttuuriala sekä humanistinen ja kasvatustieteiden ala	49	27	126	73	175	100
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	160	39	214	61	374	100
Tekniikan ja liikenteen ala	439	83	91	17	530	100
sekä luonnontieteiden ala						
Luonnonvara- ja ympäristöala	31	57	91	43	122	100
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	66	15	24	85	90	100
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	28	23	83	77	111	100
Yliopisto kaikki	930	46	1 083	54	2 013	100
Humanistinen ja teologian ala	39	35	73	65	112	100
Kasvatustieteellinen ala	70	17	348	83	418	100
Kauppateieteellinen ala	125	57	102	43	227	100
Kuvataiteen, musiikin ja teatterin ala	23	46	29	54	52	100
sekä taideteollinen ala						
Liikuntatieteellinen ja terveystieteiden ala	28	27	58	73	86	100
Luonnontieteellinen ala	119	54	95	46	214	100
Lääketieteen, eläin- ja hammaslääketieteen ala	41	39	65	61	106	100
sekä farmasian ala						
Maatalous-metsätieteellinen ala	19	43	26	57	45	100
Oikeustieteellinen ala	18	34	29	66	47	100
Teknillistieteellinen ala	358	78	111	22	469	100
Yhteiskuntatieteellinen ja psykologian ala	70	31	142	69	212	100
Ulkomaalaiset opiskelijat	257	57	193	43	450	100

Taulukko 2. Korkeakouluopiskelijoiden ikä, vuotta (mediaani)

	toukokuun lopussa 2013	nykyisten opintojen alkaessa
Kaikki	25	20
Ammattikorkeakoulu	25	20
Yliopisto	26	20
Ulkomaalaiset opiskelijat	26	19

1.3 Korkeakouluopiskelijoiden asumismuodot

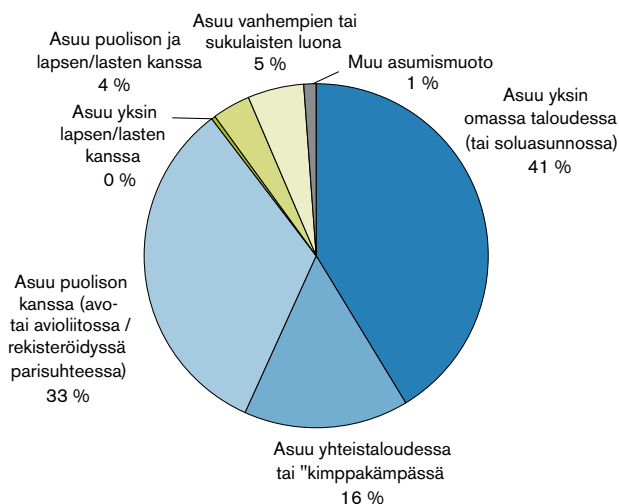
Korkeakouluopiskelijoiden asumismuodot vaihtelevat elämäntilanteen mukaan. Kaikista korkeakouluopiskelijoista joka kolmas (35 %) ja ns. perusopiskelijoista* 41 % asuu yksin omassa taloudessa tai soluasunnossa. Opiskelijoista joka kolmas asuu puolison kanssa kaksin. Kaikista opiskelijoista 14 % ja perusopiskelijoista neljä prosenttia asuu puolison ja/tai lasten kanssa. Opiskelijoista vajaa kuudennes asuu ns. yhteistaloudessa tai kimppekämpässä. Vanhempien tai sukulaisten luona asuminen on korkeakouluopiskelijoilla vähäistä.

Kuvio 1. Korkeakouluopiskelijoiden asumismuodot (kaikki opiskelijat)

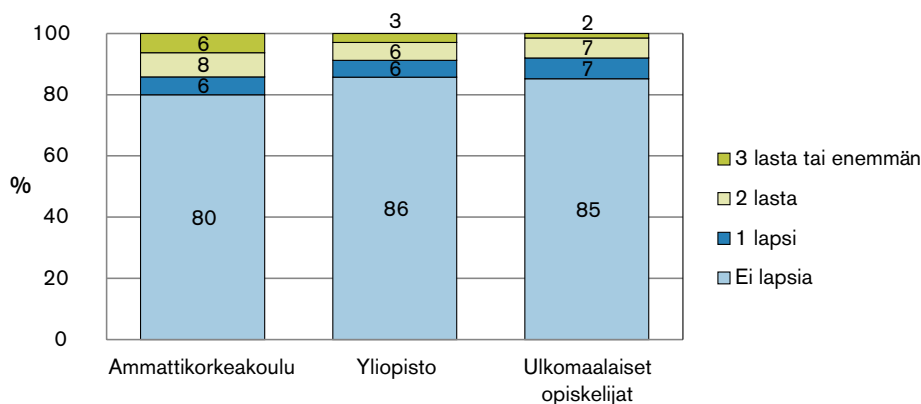
1.4 Perheelliset opiskelijat

Kaikista opiskelijoista joka kuudennella (17 %) on yksi tai useampia lapsia. Naisopiskelijoista lapsia on 20 %:lla, miehistä 13 %:lla. Ulkomaalaisista opiskelijoista lapsia on 15 %:lla. Ammattikorkeakoulujen opiskelijoista lapsia on 20 prosentilla ja yliopisto-opiskelijoista 14 %:lla. Yli 30-vuotiaista opiskelijoista lapsia on joka toisella (52 %). Alle 30-vuotiaiden opiskelijoiden lapset ovat pääasiassa alle 3-vuotiaita, yli 30-vuotiaiden opiskelijoiden lapsista joka kolmas on alle 3-vuotias.

Kuvio 2. Korkeakouluopiskelijoiden asumismuodot (perusopiskelijat*)

*Tässä raportissa perusopiskelijoihin on laskettu mukaan muut, paitsi yli 30-vuotiaat opiskelijat, sivutoimiset opiskelijat, ulkomaalaiset opiskelijat ja yli 30 tuntia viikossa työskentelevät.

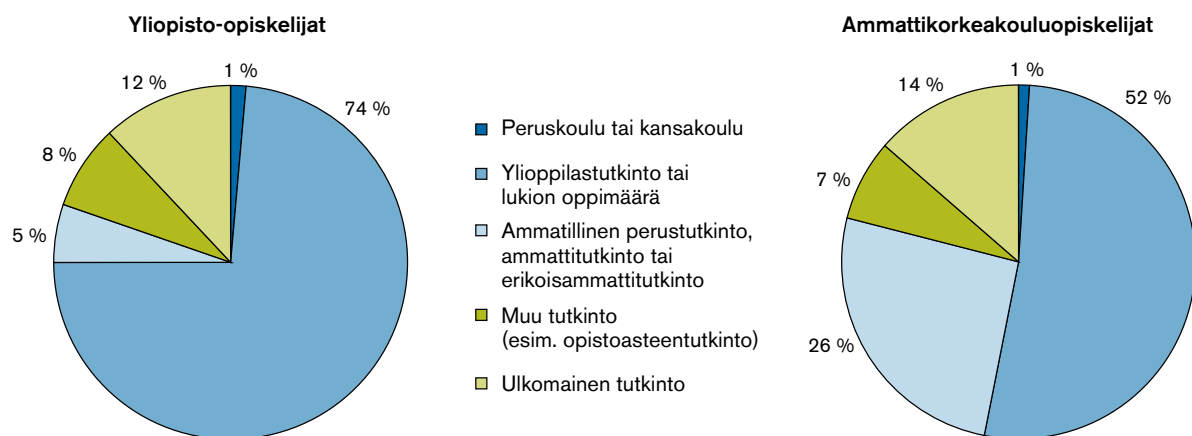

Kuvio 3. Korkeakouluopiskelijoiden lapsiluku, opiskelijan oppilaitoksen ja ulkomaalaisuuden mukaan

2 Reitit korkeakoulutukseen

Opiskelijatutkimuksessa kysyttiin, minkä tutkinnon opiskelija oli viimeisimpänä suorittanut, ennen ensimmäisten korkeakouluopintojen aloittamista. Kaksi kolmesta (64 %) on aiemmalta koulutuspohjaltaan ylioppilaita tai lukion oppimäärän suorittaneita. Ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon on suorittanut 15 % korkeakouluopiskelijoista. Ulkomaisen tutkinnon

on suorittanut 12 % opiskelijoista, tämä vastaa ulkomaalaisten opiskelijoiden osuutta kaikista opiskelijoista. Yliopisto-opiskelijoista 3/4 ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoista joka toinen on suorittanut ylioppilastutkinnon tai lukion oppimäärän. Joka neljäs ammattikorkeakoulujen opiskelija on suorittanut ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon.

Kuviot 4 ja 5. Yliopisto-opiskelijoiden ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden suoritettu koulutusaste aloitettaessa korkeakouluopinnot ensimmäistä kertaa

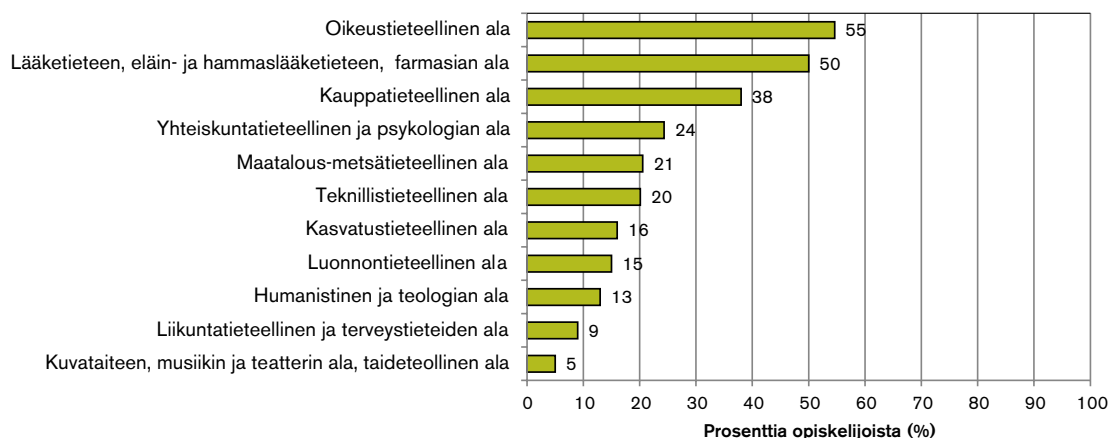
2.1 Työkokemus ennen korkeakouluopintoja

Opiskelijoista 63 % on tehnyt ansiotyötä ennen ensimmäisten korkeakouluopintojen aloittamista. Ammattikorkeakoulujen opiskelijoista kahdella kolmesta (66 %) on kokemusta työelämästä ennen korkeakouluopintoja ja yliopisto-opiskelijoistakin 60 % on tehnyt ansiotyötä. Opiskelijoista, joilla on opiskeluaikaa edeltävää työkokemusta, 59 % on ollut työssä tai työharjoittelussa vähintään vuoden ja vähintään 20 tuntia viikossa. Ammattikorkeakoulujen opiskelijoista kaksi kolmesta (66 %) on ollut työssä tai työharjoittelussa vähintään vuoden ja vähintään 20 tuntia viikossa ennen korkeakouluopintoja, kun yliopisto-opiskelijoilla vastaava luku on 54 %.

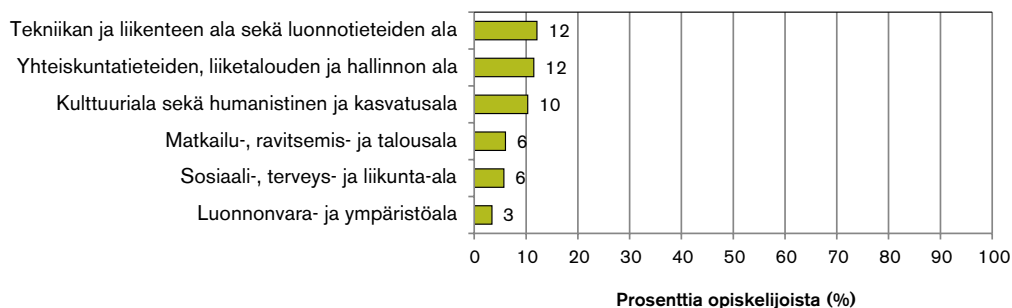
2.2 Valmennuskursseille osallistuminen ennen korkeakouluopintoja

Korkeakoulujen opiskelijoista joka kuudes on osallistunut valmennuskurssille korkeakouluopintoihin pyrkiessään. Yliopisto-opiskelijoista valmennuskurssin on käynyt 22 % ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoista yhdeksän prosenttia. Yliopisto-opiskelijoista valmennuskurssille osallistuminen on yleisintä oikeustieteellisellä alalla, jonka opiskelijoista 55 % on käynyt valmennuskurssin. Lääketieteen opiskelijoista joka toinen (50 %) ja kauppatieteiden opiskelijoista reilu kolmannes (38 %) on osallistunut valmennuskurssille ennen korkeakouluopintojaan.

Valmennuskursseille osallistuminen ammattikorkeakoulujen opiskelijoilla on yleisintä tekniikan,

Kuvio 6. Valmennuskursseille osallistuminen ennen yliopisto-opintojen aloittamista, opintoaloittain (prosenttia opiskelijoista)

Kuvio 7. Valmennuskursseille osallistuminen ennen ammattikorkeakouluopintojen aloittamista, koulutusaloittain (prosenttia opiskelijoista)

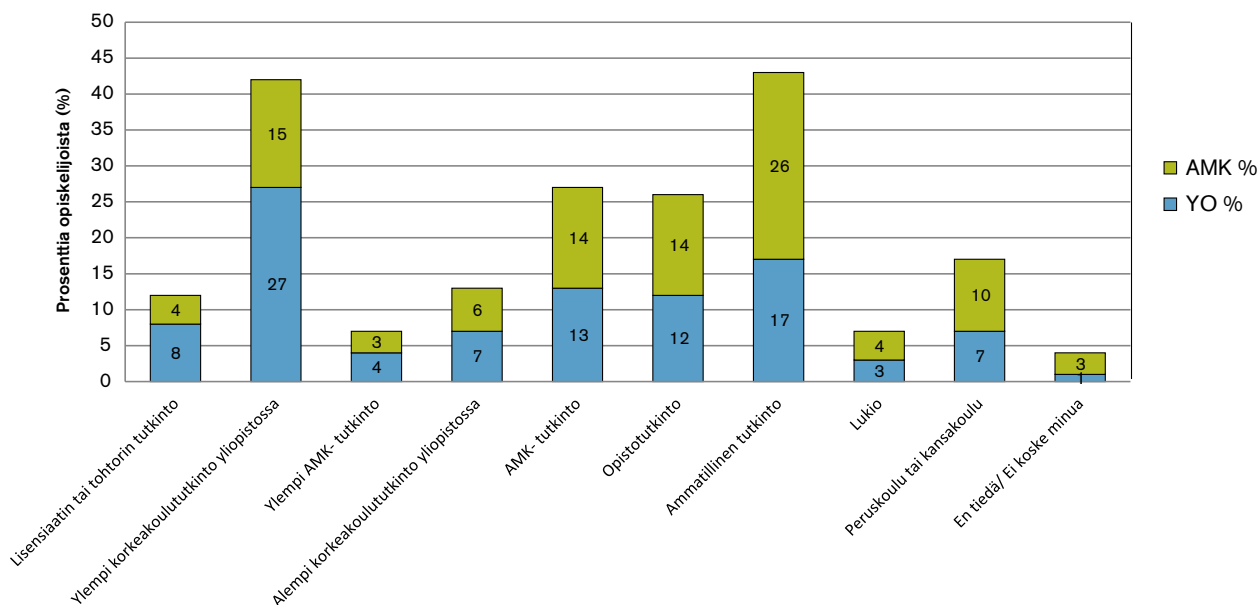
liikenteen ja luonnontieteiden sekä yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon aloilla, joiden opiskelijoista 12 % eli noin joka kymmenes on osallistunut valmennuskurssille.

2.3 Korkeakouluopiskelijoiden vanhempien koulutustausta

Korkeakouluopiskelijoista joka viidennen (22 %) vanhemmista ainakin toisella on ylempi korkeakoulututkinto yliopistosta. Joka viidennen (21 %) opiskelijan vanhemmilla on enintään ammatillinen tutkinto. Ulkomaalaisista opiskelijoista joka kolmannen (33 %) vanhemmista ainakin toisella on ylempi korkeakoulututkinto yliopistosta. Yliopisto-opiskelijoista 39 %:lla ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoista 22 %:lla

ainakin toisella vanhemmalla on ylempi korkeakoulututkinto tai lisensiaatin tai tohtorin tutkinto.

Alakohtaisia eroja vanhempien koulutustaustassa näkyy lähinnä yliopisto-opiskelijoiden kohdalla (liitetaulukko 1.); taidealojen opiskelijoilla 59 %:lla ja lääketieteellisen opiskelijoista joka toisen (49 %) vanhemmista ainakin toisella on ylempi korkeakoulututkinto tai lisensiaatin tai tohtorin tutkinto, kun taas liikunta- ja terveystieteiden opiskelijoista 18 % on sellaisia, joiden vanhemmista ainakin toisella on korkeakoulututkinto. Lääketieteen opiskelijoista ja taidealojen opiskelijoista hieman yli 15 %:lla on ainakin toisella vanhemmalla lisensiaatin tai tohtorin tutkinto.

Kuvio 8. Korkeakouluopiskelijoiden vanhempien koulutustausta, korkeammin koulutetun vanhemman koulutustaso, opiskelijan koulutussektorin mukaan tarkasteltuna.

3 Opiskelu ja opintojen eteneminen

3.1 Opiskelun päätoimisuus ja etäopiskelu

Toisin kuin monissa muissa Euroopan maissa, Suomessa ei ole virallista määritelmää päätoimisesti ja sivutoimisesti opiskelevalle opiskelijalle. Edellisessä opiskelijatutkimuksessa ilmeni, että Suomessa sivutoiminen opiskelu on melko yleistä. Yleisesti päätoimisen opiskelun rajana pidetään opiskeluun käytettyä yli 20 tuntia viikossa. Opiskelijatutkimus 2014 -kyselyssä opiskelija sai itse arvioida oman tilanteensa sivutoimisen tai päätoimisen opiskelun suhteen.

Korkeakouluopiskelijoista oman ilmoituksensa mukaan 83 % on päätoimisia opiskelijoita ja 17 prosenttia sivutoimisia opiskelijoita. Yliopisto-opiskelijoista päätoimisia on 82 % ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoista 84 %. Ulkomaalaisista opiskelijoista 92 % opiskelee päätoimisesti. Perheellisistä opiskelijoista 58 % katsoo olevansa päätoimisia opiskelijoita. Korkeakoulujen mukaan tarkasteltuna Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa oli eniten sivutoimisia opiskelijoita (38 %). Noin joka neljäs (24 %) Lahden ammattikorkeakoulun, Laurea-ammattikorkeakoulun ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelija ilmoitti opiskelevansa sivutoimisesti. Yliopistoissa sivutoimisia opiskelijoita oli eniten Lapin yliopistossa (29 %).

Päätoimisista opiskelijoista 48 % käy ansiotyössä ja 81 % käyttää opiskeluun aikaa yli 20 tuntia viikossa. Sivutoimisista opiskelijoista 89 % käy ansio-

työssä. Sivutoimisista enemmistö (77 %) tekee ansiotyötä yli 20 tuntia viikossa. (Liitetaulukko 2.) Ajankäyttötiedot tukevat edellä kuvattua sivutoimisuuden ja päätoimisuuden määrittelyä 20 tunnin rajauksen mukaan ja antavat samalla kuvan ansiotöiden vaikutuksesta opintoihin (vrt. luku 3.4).

Opiskelijoista 12 % ilmoittaa suorittavansa opinnot etäopiskeluna. Ammattikorkeakouluissa etäopiskelijoita on 13 % ja yliopistoissa 11 %. Ulkomaalaisista opiskelijoista 15 % on etäopiskelijoita.

Korkeakoulujen mukaan tarkasteltuna Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa yli puolet (55 %) opiskelijoista oli etäopiskelijoita. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun www-sivujen mukaan oppilaitoksessa on tarjolla noin 10 alaa, joita opiskellaan pääasiassa etäopiskeluna ns. virtuaalikampuksilla. Yli 20 % etäopiskelijoita kaikista opiskelijoista oli myös Laurea-ammattikorkeakoulussa (etäopiskelijoita 29 %), Diakonia-ammattikorkeakoulussa, jonka toimipisteitä on pääkaupunkiseudulla, Pieksämäellä, Porissa, Turussa ja Oulussa (etäopiskelijoita 23 %) ja Rovaniemen ammattikorkeakoulussa (etäopiskelijoita 23 %). (Liitetaulukko 4) Yliopistoissa etäopiskelijoita oli eniten Itä-Suomen yliopistossa (20 %). (Liitetaulukko 4)

3.2 Arvio aktiivisesta opiskeluajasta opintojen aloittamisesta valmistumiseen

Korkeakouluopiskelijoita pyydettiin arvioimaan, kuinka paljon on käyttänyt aktiivista opiskelu-aikaa korkeakoulussa valmistumisajankohtaan mennessä, pois lukien esim. äitiyslomat, työssäolojaksot tai asevelvollisuus.

Yliopisto-opiskelijat arvioivat aktiivisen opiskeluajan olevan keskimäärin 4,5 vuotta (mediaani), ammattikorkeakoulujen opiskelijat arvioivat kestoksi 3 vuotta 5 kuukautta (mediaani). Hajontaa arvioissa on runsaasti, yliopisto-opiskelijoista 13 % arvioi opiskelevansa aktiivisesti ainakin 7 vuotta. Ammattikorkeakouluissa lähes kaikki arvioivat opiskelevansa aktiivisesti korkeintaan 4 vuotta.

3.3 Tautot opiskeluajana ja opintojen välillä

Korkeakouluopiskelijoista 15 % on pitänyt vähintään vuoden mittaisen tauon opinnoista korkeakouluopintojen aikana ja joka kymmenes (10 %) on pitänyt tauon korkeakouluopintojen välillä. Yliopisto-opiskelijoista joka kuudes (17 %) on pitänyt vähintään vuoden mittaisen tauon korkeakouluopintojen aikana. Tauon pitäminen on harvinaisinta oikeustieteellisellä, lääketieteellisellä ja liikunta- ja terveystieteiden alalla, joissa 9 % on pitänyt tauon. Ammattikorkeakouluopiskelijoista 11 % on pitänyt

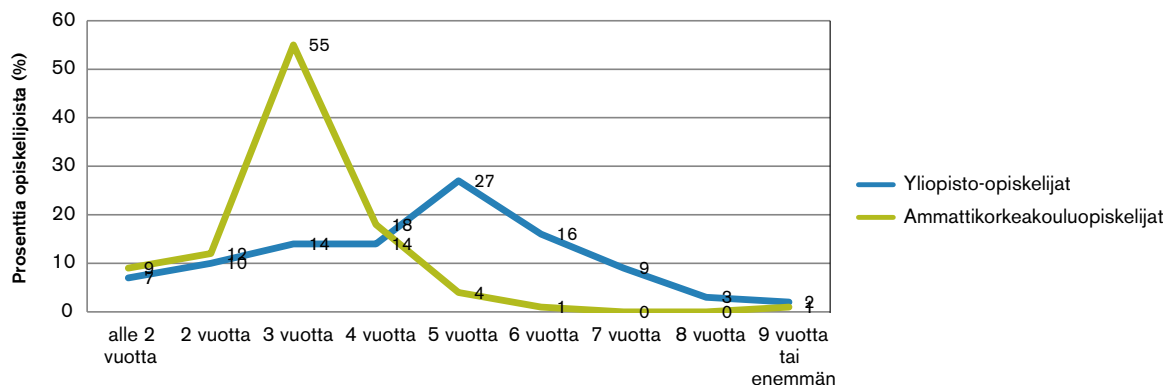
vähintään vuoden mittaisen tauon opintojen aikana. Ulkomaalaisista opiskelijoista 12 % on pitänyt tauon opintojen aikana. Edellisen, vuonna 2010 toteutetun, tutkimuksen tulosten mukaan yleisin syy vähintään vuoden mittaisen tauon pitämiseen on ansiotyössä käynti ja toiseksi yleisin asepalveluksen suorittaminen opintojen aikana.

3.4 Opintojen eteneminen opiskelijan omien tavoitteiden mukaisesti

Korkeakouluopiskelijoista runsas puolet (59 %) kokee opintojensa edenneen tavoitteidensa mukaisesti. Hie- man yli kolmannes (36 %) kokee että opinnot ovat edenneet omia tavoitteita hitaammin. Ammattikorkeakoulujen opiskelijoista noin kaksi kolmesta (64 %) kokee opintojen edenneen tavoitteiden mukaan ja 30 % kokee niiden edenneen tavoitteita hitaammin.

Yliopisto-opiskelijoista 55 % kokee opintojen edenneen tavoitteiden mukaan ja 41 % kokee, että opinnot etenivät tavoitteita hitaammin. Alemman korkeakoulututkinnon suorittamisvaiheesta olevista 63 % sai eteni opinnoissaan omien tavoitteidensa mukaan, kun ylemmän korkeakoulututkinnon kohdalla vastaava luku oli 52 %. Alemman korkeakoulututkinnon suorittajista 31 % ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittajista 43 % pitää opintojen etenemistä liian hitaana omiin tavoitteisiin nähden.

Parhaiten omiin tavoitteisiinsa nähden etenevät alle 25-vuotiaat opiskelijat, joista noin 70 % etenee

Kuvio 9. Arvio korkeakouluopiskelijoiden aktiivisesta opiskeluajasta, korkeakoulun mukaan tarkasteltuna.

opinnoissaan suunnitelmiansa mukaan. Yli 25-vuotiaista omien tavoitteidensa mukaan kokee etenevänä noin puolet opiskelijoista.

Opiskelijat, jotka käyttävät opintoihin aikaa yli 20 tuntia viikossa, pysyvät mielestään hyvin itse asettamissaan opiskelutavoitteissa; 64 % ilmoittaa tavoitteiden täyttyvän. Samaten ne opiskelijat, jotka eivät tee ansiotyötä, tai tekevät sitä enintään 10 tuntia viikossa, ilmoittavat muita useammin pysyvänsä opintotavoitteissaan. Yli 20 tuntia viikossa ansiotyötä tekevästä puolet (49 %) ilmoittaa, etteivät opinnot etene tavoitteiden mukaan.

Suurimpana opintoja hidastavana tekijänä opiskelijoista joka kolmas (32 %) ilmoittaa toimeentulon järjestämisen. Joka neljäs (25 %) mainitsee hidastavana tekijänä oman asenteen tai motivaation opintoja kohtaan. Opiskelijoista 23 % kokee opintojen vaativuuden hidastavan opintojen etenemistä.

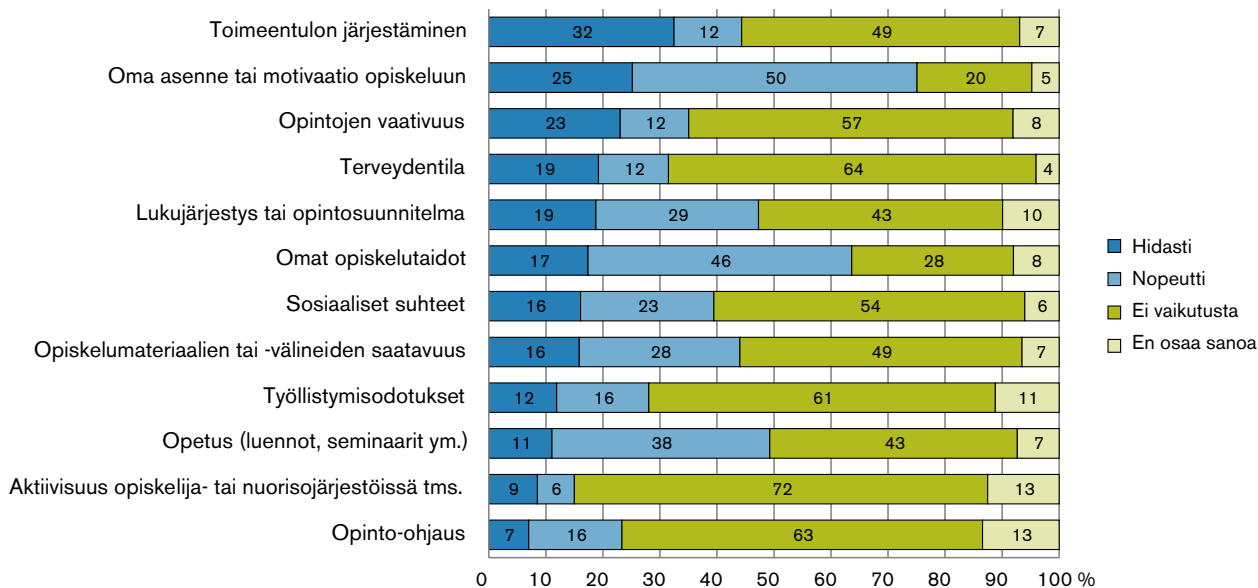
Opintoja nopeuttavana tekijänä joka toinen opiskelija mainitsee oman asenteen tai motivaation opintoja kohtaan. Toiseksi tärkeimpänä opintoja nopeuttavana tekijänä mainitaan omat opiskelutaidot ja kolmanneksi tärkeimpänä mainitaan opetus oppi-

laitoksessa (luennot, seminaarit ym.). Opiskelijoista 63 % kokee, että opinto-ohjauksella ei ole vaikutusta opintojen etenemiseen.

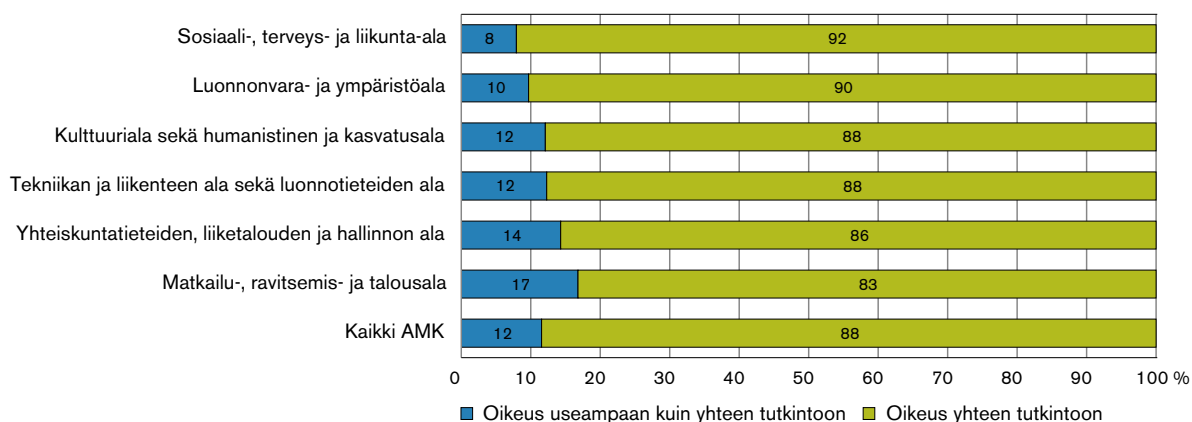
3.5 Tutkinnon suorittamisoikeuksien määrä

Korkeakouluopiskelijoista 14 %:lla on opinto-oikeus useampaan kuin yhteen korkeakoulututkintoon. Yliopisto-opiskelijoista 17 %:lla ja ammattikorkeakoulujen opiskelijoista 12 %:lla on useampia kuin yksi opinto-oikeus. Yliopistojen kandidaatin tutkintoja suorittavista 19 %:lla eli joka viidennellä on useampia kuin yksi opinto-oikeus. Maisterin tutkinnon suorittajista 15 %:lla on useampia kuin yksi opinto-oikeus.

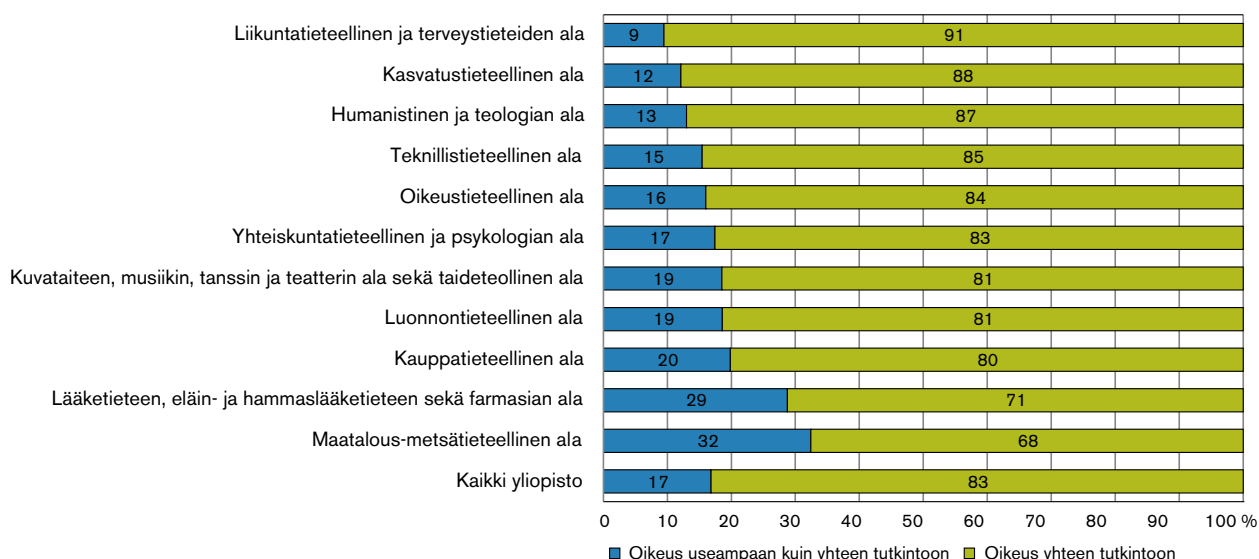
Opintoaloittain tarkasteltuna ammattikorkeakouluissa matkailu- terveys- ja talousaloilla opiskelevilla on hieman muita useammin oikeus useampaan kuin yhteen tutkintoon. Yliopistoissa maatalous-metsätieteellisellä ja lääketieteen alalla opiskelevilla on muita useammin opinto-oikeus useampaan kuin yhteen tutkintoon.

Kuvio 10. Erilaisten tekijöiden vaikutus opintojen etenemiseen.

Kuvio 11. Opinto-oikeuksien määrä korkeakoulututkintojen suorittamiseen ammattikorkeakoulujen opiskelijoilla, koulutusalan mukaan, prosenttia opiskelijoista

Kuvio 12. Opinto-oikeuksien määrä korkeakoulututkintojen suorittamiseen yliopisto-opiskelijoilla, opintoalan mukaan, prosenttia opiskelijoista

3.6 Opintojen jatkaminen nykyisten opintojen jälkeen

Ammattikorkeakouluopiskelijoista 40 % aikoo suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon, joko yliopistossa Suomessa (33 %) tai ulkomailla (7 %). Viidennes (22 %) ammattikorkeakouluopiskelijoista suunnittelee suorittavansa ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon ammattikorkeakoulussa Suomessa. Yliopistojen maisterivaiheen opiskelijoista 18 % aikoo jatkaa opintojaan vuoden kuluessa valmistumisesta ja joka kymmenes yli vuoden kuluttua valmistumisesta. Yliopisto-opiskelijoista, jotka aikovat jatkaa opintojaan, puolet (51 %) aikoo suorittaa ylem-

män korkeakoulututkinnon yliopistossa Suomessa (48 %) tai ulkomailla (3 %). Yliopisto-opiskelijoista, jotka aikovat jatkaa opintojaan, joka kolmas (34 %) aikoo suorittaa lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon Suomessa (30 %) tai ulkomailla (4 %).

Ulkomaalaisista opiskelijoista 58 % aikoo ainakin jossain vaiheessa jatkaa opintojaan nykyisten opintojen päätyttyä ja 38 % ulkomaalaisista opiskelijoista on aikeissa jatkaa opintojaan vuoden kuluessa.

Ulkomaalaisista opiskelijoista, jotka aikovat jatkaa opintojaan, 42 % aikoo suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon yliopistossa Suomessa (34 %) tai ul-

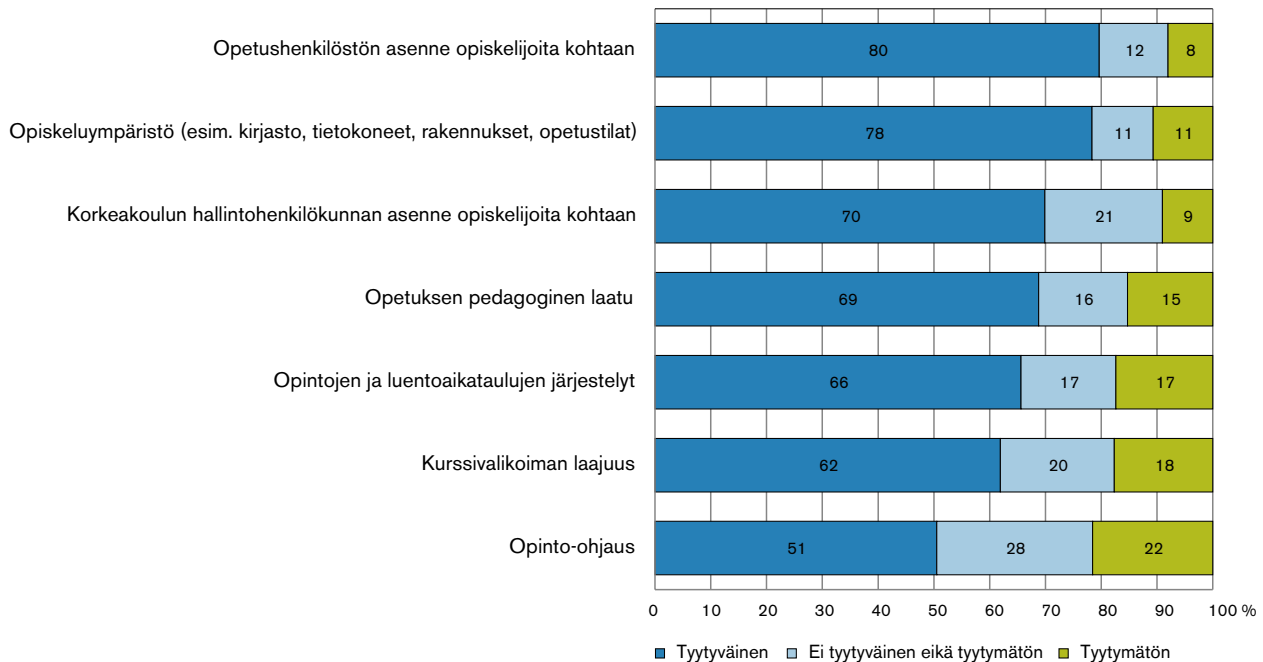
komailla (8 %). Ulkomaalaisista kandidaattivaiheen opiskelijoista kaksi kolmesta (59 %) aikoo suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon yliopistossa Suomessa ja 12 % ulkomailla. Ulkomaalaisista maisteri-opiskelijoista kaksi kolmesta (58 %) aikoo suorittaa lisensiaatin tai tohtorin tutkinnon Suomessa ja 15 % ulkomailla. Ammattikorkeakoulujen ulkomaalaisista opiskelijoista 46 % aikoo suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon yliopistossa Suomessa ja 12 % ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon Suomessa. Joka kymmenes ulkomaalainen ammattikorkeakouluopiskelija aikoo seuraavaksi suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon ulkomailla.

3.7 Tyytyväisyys opiskeluun

Opiskelijatutkimuksessa opiskelijat arvioivat tyytyväisyytään opiskeluun liittyviin asioihin. Tyytyväi-

simpiä opiskelijat ovat korkeakoulujen henkilöstön asenteeseen opiskelijoita kohtaan, 80 % opiskelijoista on tyytyväisiä opetushenkilöstöön ja 70 % korkeakoulun hallintohenkilökunnan asenteeseen. Opetuksen pedagogiseen laatuun on tyytyväisiä kaksi kolmesta opiskelijasta. Lähes 80 prosenttia opiskelijoista on tyytyväisiä opiskeluympäristöön, kuten kirjastoihin, tietokoneisiin, rakennuksiin ja opetustiloihin. Opinto-ohjaus aiheuttaa korkeakouluopiskelijoiden arvioissa eniten tyytymättömyyttä (22 %) tai neutraalia suhtautumista (28 %).

Ulkomaalaiset opiskelijat ovat hieman tyytyväisempiä opiskeluun liittyviin seikkoihin kokonaisuudessaan, kuin suomalaiset korkeakouluopiskelijat keskimäärin. Ulkomaalaisista opiskelijoista 86 % on tyytyväisiä opiskeluympäristöön. Sekä hallintohenkilökuntaan, että opetushenkilökuntaan on tyytyväisiä 81 % ulkomaalaisista opiskelijoista.

Kuvio 13. Korkeakouluopiskelijoiden suhtautuminen opintoihin liittyviin seikkoihin, prosenttia opiskelijoista.

4 Opiskelijoiden ajankäyttö

4.1 Opiskeluun ja ansiotyöhön käytetty viikkotyöaika

Opiskelijatutkimuksessa vastaajia pyydettiin kertomaan kuinka monta tuntia keskimäärin he käyttivät eri viikon päivinä opetuksen seuraamiseen, itsenäiseen opiskeluun ja ansiotyöhön.

Keskimäärin opiskelijat käyttävät opiskeluun aikaa 32 tuntia viikossa (mediaani). Lähes kaksi kolmesta opiskelijasta (64 %) käyttää opiskeluun aikaa yli 20 tuntia viikossa, päätoimiseksi opiskelijoiksi itsensä ilmoittaneista yli 20 tuntia opiskeluun käyttää vielä tätäkin useampi (ks. luku 3.1). Lähes puolet (46 %) korkeakouluopiskelijoista ilmoittaa opiskelevansa yli 30 tuntia viikossa. Ammattikorkeakoulujen opiskelijat ja ulkomaalaiset opiskelijat käyttävät hiukan enemmän viikkotunteja opiskeluun kuin yliopisto-opiskelijat; ammattikorkeakoulujen opiskelijat käyttävät opiskeluun keskimäärin 34 tuntia viikossa (mediaani), yliopisto-opiskelijat 30 tuntia viikossa (mediaani) ja ulkomaalaiset opiskelijat keskimäärin 38 tuntia viikossa (mediaani). Ammattikorkeakouluissa käytetään keskimäärin 20 tuntia viikossa opetuksen seuraamiseen ja 13 tuntia itseopiskeluun, kun taas yliopistossa käytetään keskimäärin 18 tuntia itseopiskeluun ja 13 tuntia opetuksen seuraamiseen.

Eniten aikaa opiskeluun käyttävät opiskelijat, jotka eivät lainkaan tee ansiotyötä, heillä opiskelutunteja on keskimäärin 36 tuntia viikossa (mediaani). Työssäkäyvät opiskelijat käyttävät opiskeluun

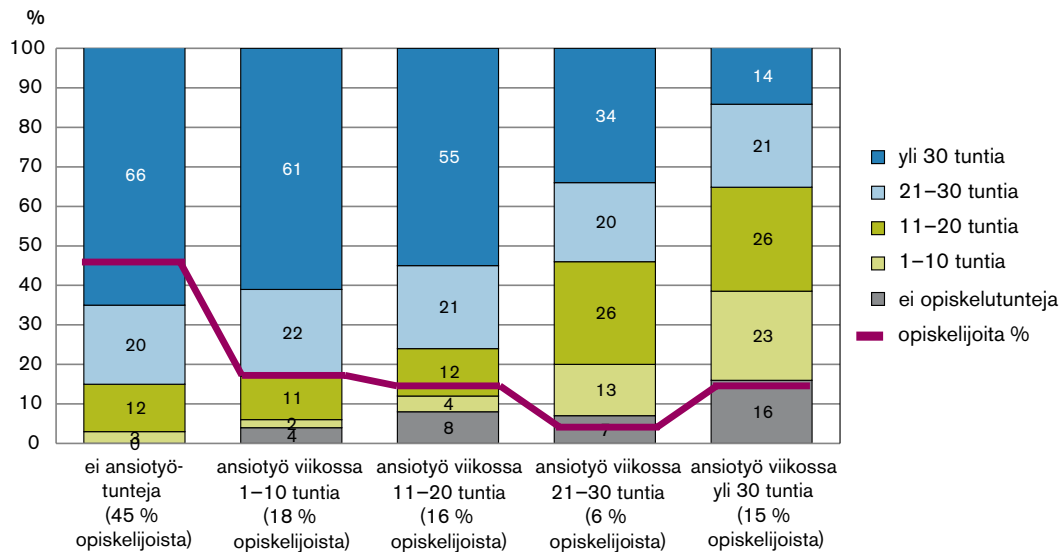
27 tuntia viikossa. Työssäkäynnin päätoimisuus vähentää opiskeluun käytettyä aikaa; kun alle 20 tuntia viikossa ansiotyötä tekevät käyttävät opiskeluun keskimäärin 33 tuntia, niin yli 20 tuntia viikossa ansiotyössä olevat käyttävät opiskeluun enää 17 tuntia viikossa. Perheelliset opiskelijat käyttävät opiskeluun keskimäärin 27 tuntia viikossa. Perheelliset, työssäkäyvät opiskelijat käyttävät opiskeluun keskimäärin 20 tuntia viikossa. Perheelliset, kokopäiväistä (yli 30h/vko) ansiotyötä tekevät opiskelijat käyttävät opiskeluun keskimäärin 16 tuntia viikossa.

Opintoaloittain tarkasteltuna ammattikorkeakoulujen opiskelijoista selvästi eniten aikaa opiskeluun käyttivät luonnonvara- ja ympäristöalan opiskelijat. Heistä 80 % käytti opiskeluun viikossa vähintään 20 tuntia ja lähes kaksi kolmesta (62 %) yli 30 tuntia. Yliopisto-opiskelijoista selvästi eniten aikaa opiskeluun viikossa käyttivät lääketieteen opiskelijat. Heistä 75 % käytti opiskeluun vähintään 20 tuntia viikossa ja lähes kaksi kolmesta (62 %) yli 30 tuntia viikossa.

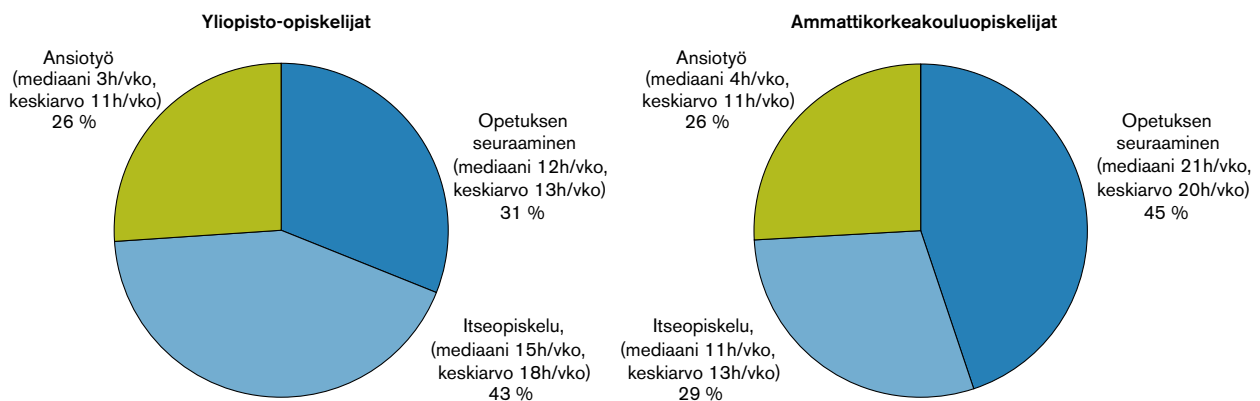
Ulkomaalaisista opiskelijoista vajaa kolmannes käytti ansiotyöhön aikaa yli 20 tuntia viikossa. Opiskeluun yli 20 tuntia viikossa käytti lähes kaksi kolmesta (62 %) ulkomaalaisista opiskelijoista.

Opiskelijoista hieman alle puolet (45 %) lukeutuu ryhmään, jotka eivät ole ilmoittaneet tehneensä ansiotyötunteja. Heistä kaksi kolmesta (66 %) käyttää opiskeluun yli 30 tuntia viikossa ja lähes 90 prosenttia opiskelee vähintään 20 tuntia viikossa. Toiseksi eniten, 18 %, opiskelijoista lukeutuu maksimissaan 10 tuntia viikossa ansiotyötä tekeviin. Heistäkin 60 % käyttää opiskeluun yli 30 tuntia viikossa ja

82 % opiskelee vähintään 21 tuntia viikossa. Korkeakouluopiskelijoista 16 % tekee ansiotyötä 11–20 tuntia ja heistä 55 % käyttää opiskeluun yli 30 tuntia viikossa ja 76 prosenttia vähintään 20 tuntia. Opiskelijoista 15 % tekee yli 30-tuntista työviikkoa ansiotyössä, heistä 14 % opiskelee yli 30 tuntia viikossa, 35 % vähintään 21 tuntia ja noin puolet alle 20 tuntia viikossa.

Kuvio 14. Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluun ja ansiotyöhön käyttämä tuntimäärä viikossa, prosenttia opiskelijoista

Kuviot 15 ja 16. Yliopisto-opiskelijoiden ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden itseopiskeluun, opetuksen seuraamiseen ja ansiotyöhön käyttämän ajan jakautuminen keskimäärin viikossa

4.2 Tyytyväisyys työmäärään

Korkeakouluopiskelijoista hieman yli kolmannes on tyytyväisiä kokonaistyömäärään, johon lasketaan mukaan opiskelu ja mahdollinen ansiotyössä käynti. Opiskelijoista 43 % haluaisi käyttää hieman enemmän aikaa opiskeluun. Erityisesti työssäkäyvät opiskelijat kaipaavat lisää aikaa opiskeluihin. Yliopistojen opiskelijat kokivat ajan puutetta opiskelun suhteen hieman ammattikorkeakoulujen opiskelijoita useammin.

Joka kolmas haluaisi käyttää hieman enemmän aikaa ansiotyöhön. Joka viides haluaisi käyttää vähemmän aikaa opiskeluun ja joka neljäs vähemmän aikaa ansiotyöhön. Joka kolmas on tyytyväinen opiskeluun käytettyyn aikaan nykyisellään ja 41 % opiskelijoista on tyytyväisiä ansiotyöhön käytettävään aikaan nykyisellään.

4.3 Työssäkäynnin syyt

Päätoimisista opiskelijoista puolet (48 %) käy ansiotyössä, sivutoimisista 89 %. Yli 30-vuotiaista opiskelijoista 60 % käy ansiotyössä. Kaikista työssäkäyvistä korkeakouluopiskelijoista 92 % ja yli 30-vuotiaista aikuisopiskelijoista 96 % käy ansiotyössä rahoittaakseen elämisensä. Opiskelijoista 80 % käy töissä parantaakseen samalla elintasoaan. Suomalaisista ns. perusopiskelijoista 70 % käy töissä myös saadakseen työkokemusta, aikuisopiskelijoistakin 65 % mainitsee työkokemuksen hankkimisen työssäkäynnin yhtenä syynä.

5 Opiskelijoiden toimeentulo ja menot

5.1 Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulon lähteet ja tulot

Opiskelijatutkimukseen vastanneita korkeakouluopiskelijoita pyydettiin erittelemään mistä tulonlähteistä heidän toimeentulonsa muodostuu lukuvuoden aikana. Tasmällinen kysymys oli: ”Arvioi kuukausittain käytettävissä olevat keskimääräiset tulosi lukuvuoden aikana seuraavan ryhmittelyn mukaisesti (euroa/kk, keskimäärin)”.

Kaikkien tuloja ilmoittaneiden korkeakouluopiskelijoiden keskimääräinen kuukausitulo on opiskelijatutkimuksen mukaan 900 euroa kuukaudessa. Tulonsaajissa on mukana ensi kertaa vuoden 2013 opiskelijatutkimuksessa myös aikuisopiskelijat. Aikuisopiskelijoilla ansiotyössä käynti on yleistä, tämä vaikuttaa myös kokonaistuloon korottavasti. Yksin asuvien opiskelijoiden mediaanitulo kuukaudessa on 800 euroa. Alle 30-vuotiaiden opiskelijoiden, jotka ovat ilmoittaneet saavansa lukuvuoden aikana tuloja ja jotka eivät työskentele yli 30 tuntia viikossa lukukauden aikana, keskimääräinen kuukausitulo on 768 euroa (mediaani). Ulkomaalaisten opiskelijoiden keskimääräinen kuukausitulo on 800 euroa (mediaani).

Tulonsa ilmoittaneista opiskelijoista 52 % sai opintotukea ja/tai asumisen tukea, keskimäärin 465 euroa kuukaudessa (mediaani). Alle 30-vuotiaista opintotukea ja/tai asumisen tukea sai 67 % opiskelijoista, keskimäärin 469 euroa kuukaudessa. Opiskelijoista 77 % ilmoitti saaneensa ansiotyötuloja keskimäärin 600

euroa kuukaudessa lukuvuoden aikana, tähän summaan laskettiin mukaan myös lomakausina ansaittuja palkkatuloja tai muulla tavoin kertyneitä säästöjä. Alle 30-vuotiaista omia ansiotyötuloja oli 73 %:lla, keskimäärin 350 euroa kuukaudessa.

Korkeakouluopiskelijoista 39 % sai taloudellista tukea vanhemmilta tai puolisolta, keskimäärin 170 euroa kuukaudessa (mediaani). Opiskelijoista 32 %:lla oli muita toimeentulon lähteitä kuten opintolaina, toimeentulotuki tai lapsilisät, muiden toimeentulon lähteiden osuus oli keskimäärin 300 euroa kuukaudessa.

Mediaanilukuja tulkittaessa on huomattava, että mediaaniluku ilmaisee jakauman tyypillisen arvon. Mediaaniluku on jakauman keskimäinen havaintoarvo, kun havainnot on järjestetty suuruusjärjestykseen. Mediaanituloja eri tulomuodoista ei siis voi laskea yhteen.

Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otuksen raportissa ”Monituloiset” (2013) taustoitetaan laajemmin opiskelijoiden tulojen muodostumista. Raportin mukaan tyypillistä korkeakouluopiskelijoille on ns. monituloisuus; tulot koostuvat samanaikaisesti monista eri lähteistä, kuten opintotuesta, palkkatuloista ja vanhempien tuesta. Otuksen tutkimuksessa jaetaan pienituloisimpien opiskelijaryhmien joukkoon yksin opiskelija-asunnossa elävät, vanhempien tai tuttavien asunnossa asuvat ja suurituloisimpiin kuuluvat lapsiperheet ja työssäkäyvän puolison kanssa asuvat opiskelijat.

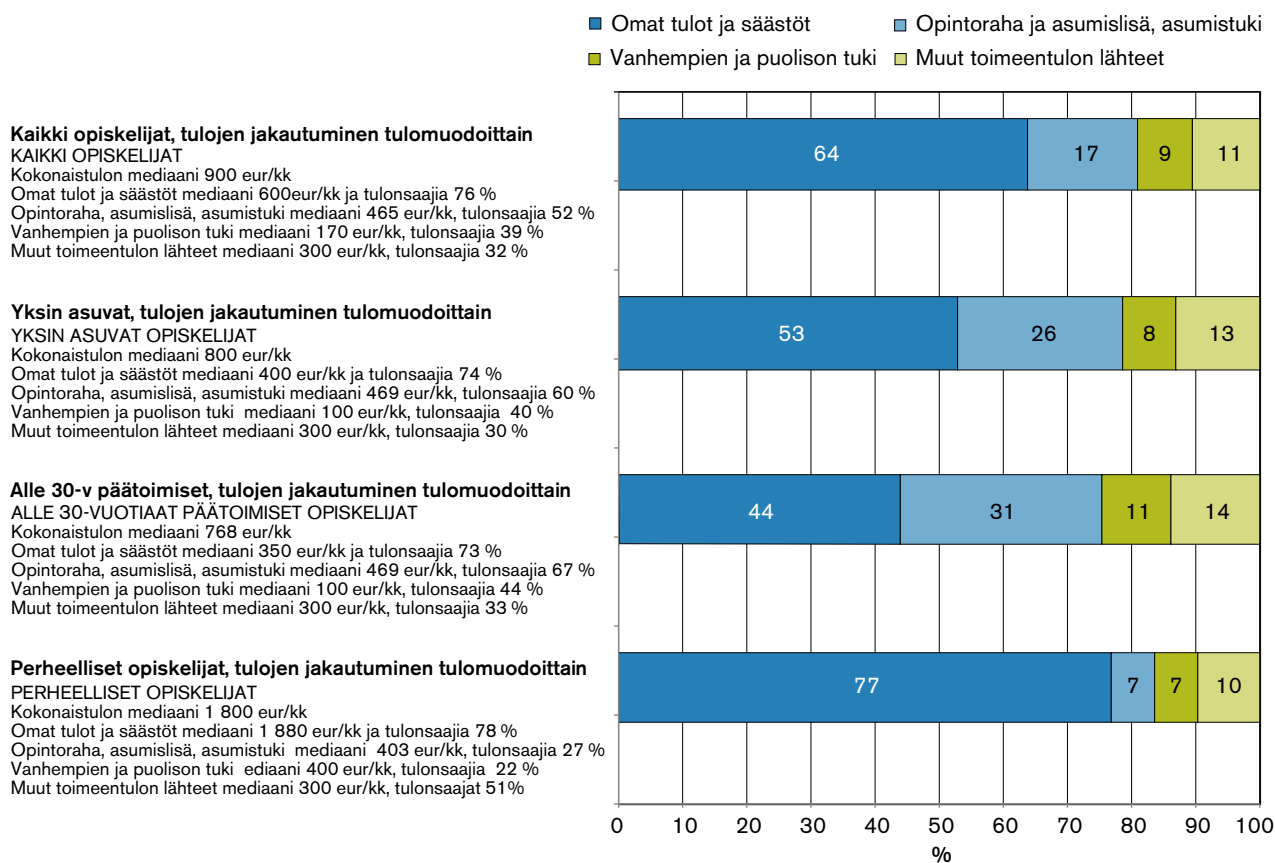
Ansioyötulojen ja niistä kertyneitä säästöjen keskimääräinen kuukausitulo on miesopiskelijoilla 200 euroa suurempi kuin naisopiskelijoiden mediaanitulo ansiotyöstä, tässä mukana ovat myös aikuisopiskelijat. Kun aikuisopiskelijoita ei lueta mukaan, ero kaventuu sataan euroon.

5.2 Korkeakouluopiskelijoiden menot

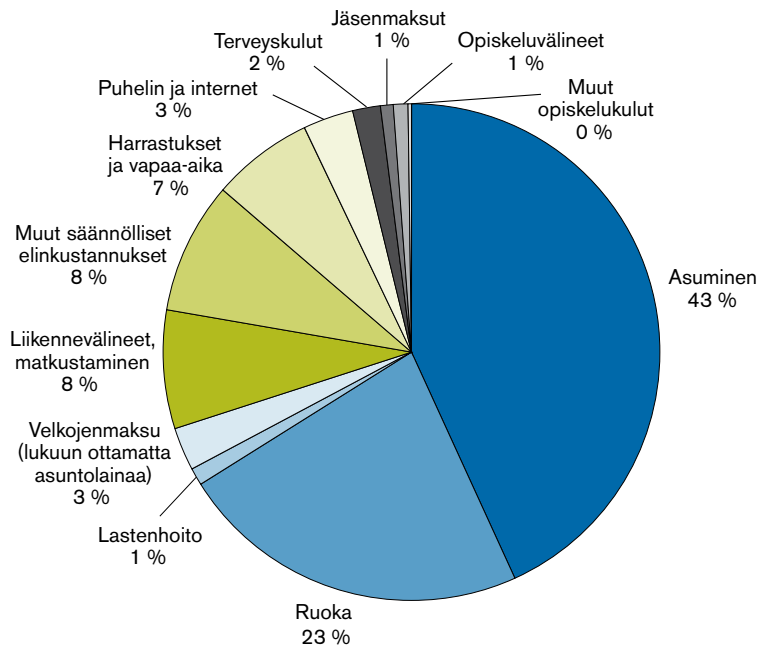
Opiskelijoiden talouden kokonaismenot vaihtelevat selvästi opiskelijan perheellisyyden, asumismuodon ja hieman myös sukupuolen mukaan. Kaikkien menojen ilmoittaneiden opiskelijoiden keskimääräiset menot (mediaani) ovat 890 euroa kuukaudessa. Lisäksi vanhemmat tai puoliso saattoivat suorittaa joitakin

maksuja tai hankintoja opiskelijan puolesta. Perheelliset opiskelijat käyttävät keskimäärin (mediaani) 1 692 euroa kuukaudessa. Vähiten rahaa kuukaudessa käyttävät ulkomaalaiset opiskelijat, keskimäärin 742 euroa (mediaani). Naiset käyttävät keskimäärin 918 euroa ja miehet 855 euroa kuukaudessa.

Korkeakouluopiskelijoiden käytettävissä olevista tuloista ja säästöistä suurin erä kuukaudessa menee asumisen kuluihin (vuokra, lainanlyhennys, yhtiövastike, sähkö- ja vesimaksut ym.). Seuraavaksi eniten rahaa kuluu ruokaan ja velkojen maksuun. Perheelliset opiskelijat käyttävät rahaa lasten hoitoon. Perheellisten opiskelijoiden kokonaismenot (mediaani) ovat kaksinkertaiset perheettömiin nähden. Menot jakautuvat kuitenkin samanlaisessa suhteessa menokohteittain sekä perheellisillä, että perheettömillä.

Kuvio 17. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulon lähteiden jakautuminen lukukauden aikana, mediaanitulot ja tulonsaajien määrät kaikilla opiskelija- ja tulotyypeittäin.

Kuvio 18. Korkeakouluopiskelijoiden menojen jakautuminen

Taulukko 3. Korkeakouluopiskelijoiden menojen jakautuminen menokohteittain (euroa, mediaani)

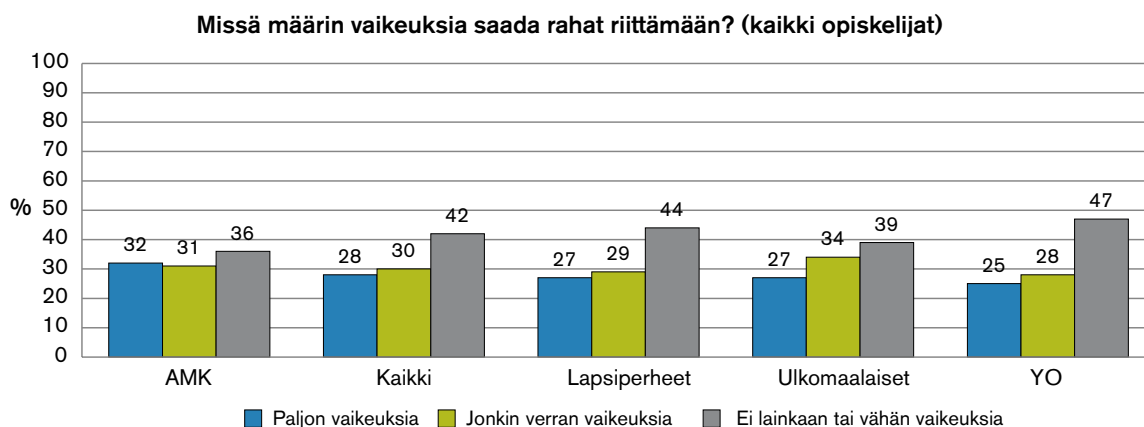
	Kaikki	Miehet	Naiset	AMK	YO	Ulko- maa- laiset	Per- heel- liset	Ei- per- heel- liset	Yksin asu- vat
Kokonaismenot eri opiskelijaryhmillä (vain ne joilla menoja)	890	855	918	895	883	742	1 692	820	800
Asuminen	400	382	420	400	400	300	700	380	390
Ruoka	200	200	200	200	200	200	400	200	200
Liikennevälineet, matkustaminen	50	50	50	60	50	45	150	50	50
Puhelinlasku, tietotekniikka ja internet	30	30	30	30	30	20	40	30	30
Terveyskulut (lääkkeet, terveyspalvelut, tapaturma- ja sairausvakuutukset)	20	20	20	20	20	22	30	20	20
Lastenhoito	150	150	160	150	150	100	160	0	0
Velkojenmaksu (lukuun ottamatta asuntolainaa)	150	120	150	150	120	150	200	100	100
Harrastukset ja vapaa-aika	50	50	50	50	50	50	70	50	50
Muut säännölliset elinkustannukset (vaatteet, hygieniä, tupakka, lemmikit, vakuutus (lukuun ottamatta sairausvakuutusta))	60	50	80	80	60	60	100	50	50
Ylioppilaskunnan tai opiskelijakunnan (AMK) jäsenmaksu	15	15	15	5	15	15	15	15	15
Opiskeluvälineet (esim. kirjat, kopiointi, DVD:t, opintoretket)	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Muut säännölliset opiskeluun liittyvät kulut (esim. yksityistunnit, ylimääräiset kurssit)	8	8	13	8	10	12	15	8	8

5.3 Korkeakouluopiskelijoiden taloudellinen tilanne

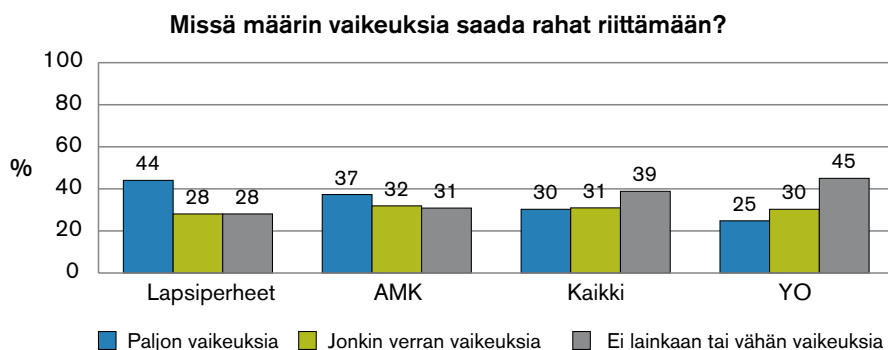
Korkeakouluopiskelijoista 42 % ilmoitti, että heillä ei ole juurikaan vaikeuksia saada rahoja riittämään. Opiskelijoista 30 %:lla on jonkin verran vaikeuksia ja 28 %:lla paljon vaikeuksia saada rahat riittämään.

Kun erotetaan tarkastelussa omaksi ryhmäkseen ns. perusopiskelijat, eli mukaan ei oteta aikuisopiskelijoita, ulkomaalaisia opiskelijoita tai yli 30-tuntia viikossa ansiotyössä käyviä, seuraa muutos

perheellisten opiskelijoiden kohdalla. Yliopisto-opiskelijoista edelleen yhdellä neljästä (25 %) on paljon vaikeuksia saada rahat riittämään, ammattikorkeakoulujen opiskelijoista hieman yli yhdellä kolmesta (37 %) ja perheellisistä opiskelijoista 44 % kokee paljon taloudellisia vaikeuksia arjessaan. Ammattikorkeakouluopiskelijat kokevat vaikeuksia olevan enemmän kuin yliopisto-opiskelijat. Ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden joukossa on enemmän perheellisiä opiskelijoita, kuin yliopisto-opiskelijoiden joukossa.

Kuvio 19. Kaikkien korkeakouluopiskelijoiden käsitys taloudellisesta tilanteestaan (mukana myös aikuisopiskelijat)

Kuvio 20. Korkeakouluopiskelijoiden käsitys taloudellisesta tilanteestaan (ilman aikuisopiskelijoita, ulkomaalaisia opiskelijoita ja yli 30-tuntia viikossa ansiotyötä tekeviä opiskelijoita)

6 Opiskelijaliikkuvuus

6.1 Kansainvälinen kokemus ja kiinnostus

EU:n koulutusneuvosto asetti vuonna 2011 opiskelijaliikkuvuuden tavoitearvoksi, että vähintään 20 %:lla korkeakoulututkinnon suorittaneista opintoihin sisältyisi opiskelu- tai työharjoittelujakso ulkomailla vuoteen 2020 mennessä. Korkeakouluopiskelijoista 16 % on ollut ulkomaan opiskelijavaihdossa, kuten opintoihin liittyvässä harjoittelussa tai tekemässä tutkintoon liittyviä opintoja. Määrä on lisääntynyt 2 % vuodesta 2010, kun tarkastellaan vain suomalaisia opiskelijoita. Kaikista opiskelijoista joka viides (20 %) ja alle 30-vuotiaista joka neljäs (25 %) ei ole vielä ollut, mutta on halukas lähtemään opiskelijavaihtoon ulkomaille.

Keskimäärin opiskelijavaihdossa vietetään kuusi kuukautta (mediaani). Opiskelijavaihtoon lähdetään useimmiten Erasmus -vaihto-ohjelman kautta (58 %). Opiskelijavaihtoon suunnataan eniten Saksaan, sitten Ruotsiin ja Espanjaan.

Kaikista opiskelijoista 64 % ja alle 30-vuotiaista 57 % ei ole ollut, eikä aio opiskelijavaihtoon.

Suurimmat syyt olla lähtemättä vaihtoon ovat taloudelliset syyt ja huoli vakituisen työpaikan menettämisestä; etenkin aikuisopiskelijoiden säännöllinen työssäkäynti selittää osan vaihtoahaluttomuudesta tässä tutkimuksessa.

Yliopisto-opiskelijat ovat kiinnostuneempia hakeutumaan opiskelijavaihtoon, kuin ammattikorkeakoulujen opiskelijat. Yliopisto-opiskelijoista miltei joka toinen (42 %) on ollut opiskelijavaihdossa tai haluaa vaihtoon, kun ammattikorkeakoulujen opiskelijoista kaksi kolmesta (65 %) on päättänyt olla lähtemättä vaihtoon. Ero saattaa selittyä sillä, että ammattikorkeakouluissa on yliopistoja enemmän perheellisiä opiskelijoita, perheellisistä opiskelijoista 85 % ei suunnittele opiskelijavaihtoa. Aiemmassa, vuoden 2010 opiskelijatutkimuksessa, eroa ei näkynyt, johtuen erilaisesta otoksen rajauksesta (ks. luku 9).

Taulukko 4. Ulkomaanjaksolla olleiden tai sitä suunnittelevien osuus korkeakoulutypin mukaan, mukana ei ulkomaalaisia opiskelijoita

	Kaikki		YO		AMK	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%
On ollut opiskelijavaihdossa	441	16	282	18	159	13
Ei ole ollut opiskelijavaihdossa, mutta aikoo vaihtoon	571	20	327	21	244	19
Ei ole ollut opiskelijavaihdossa, eikä aio vaihtoon	1 814	64	956	61	857	68
<i>Yhteensä</i>	2 825	100	1 565	100	1 260	100

Vuoden 2010 opiskelijatutkimuksessa kysymys aikeista lähteä vaihtoon esitettiin eri tavalla, ja tämän vuoksi tulokset eivät ole vertailukelpoiset vuoden 2014 tulosten kanssa. Vuonna 2010 kysymys koski vaihtoon haluamista ja vuonna 2014 kysyttiin aikeesta lähteä vaihtoon.

6.2 Ulkomaanjakson rahoittaminen

Tärkein rahoituksen muoto ulkomailla opiskelleille on opintotuki tai opintolaina. Tämä oli pääasiallinen ulkomaanjakson rahoitusmuoto 38 %:lla ulkomailla opiskelleista. Opiskelijoista joka neljäs (24 %) rahoittaa ulkomaanjakson ansiotyöstä kertyneillä tuloilla tai säästöillä. Opiskelijoista 10 % rahoittaa pääosin ulkomaanjakson vanhemmilta tai puolisolta saadulla rahalla ja 10 % erilaisilla apurahoilla.

6.3 Ulkomaanjakson opinto-suoritusten hyväksyminen tutkintoon Suomessa

Opiskelijavaihdossa käyneiltä kysyttiin hyväksyttyinkö ulkomailla suoritettut opintosuoritukset ja arvosanat osaksi tutkintoa Suomessa. Opiskelijoista 70 % ilmoitti että kaikki ulkomailla suoritettut opintopisteet hyväksyttiin suomalaiseen tutkintoon. Joka kymmenes sai hyväksytettyä opintopisteet osittain ja osalla opintopisteiden hyväksyminen suomalaiseen tutkintoon ei ollut tutkimusajankohtana vielä varmistunut. Vain hyvin harvan opiskelijan kohdalla (3 %) opintopisteitä ei hyväksytty tai niitä ei suoritettu ulkomailla lainkaan.

Taulukko 5. Ulkomaanjakson rahoitus opiskelijoilla, jotka ovat suorittaneet ulkomaanjakson, mukana ei ulkomaalaisia opiskelijoita

Pääasiallinen rahoitusmuoto	Kaikki		YO		AMK	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Suomen opintotuki/laina	157	38	107	41	51	34
Tulot aiemmasta ansiotyöstä tai omat säästöt	97	24	67	25	31	20
Vanhempien/sukulaisten/puolison tuki	40	10	20	8	20	13
EU-stipendi (esim. Erasmus-apuraha)	41	10	23	9	19	12
Stipendi/laina ulkomaan opintoja varten	23	6	21	8	2	1
Jokin muu, mikä?	26	6	9	3	17	11
Palkkatulot ulkomailla opintojen ohella tehdystä työstä	13	3	5	2	8	5
Kohdemaan opintotuki/laina	8	2	4	1	4	3
Rahoitus yrityksiltä tai järjestöiltä	9	2	8	3	1	0
<i>Yhteensä rahoitusta saaneet</i>	414	101	264	100	153	99

7 Opiskelijoiden odotukset tulevaisuudelta

Opiskelijatutkimuksessa pyrittiin kartoittamaan opiskelijoiden tulevaisuusnäkymiä sekä tulevaisuuden työllistymistä koskevin väittämin, että tiedustelemalla heiltä arviota kuukausittaisesta bruttopalkasta (palkka veroja ja menoja vähentämättä) vuoden kulluttua valmistumisesta.

7.1 Opiskelijan arvio palkastaan ensimmäisen työvuoden jälkeen

Opiskelijat arvioivat tulevaksi palkakseen 2 500 euroa kuukaudessa (mediaani). Yliopisto-opiskelijat arvioivat tulevaksi alkupalkakseen 3 000 euroa kuukaudessa (mediaani) ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat 2 500 euroa kuukaudessa. Miehet arvioivat saavansa 3 000 euroa ja naiset 2 500 euroa kuukaudessa. Kun tarkasteltiin opiskelijoiden vastauksia ilman aikuisopiskelijoita ja ulkomaalaisia opiskelijoita, miesten arvio laski 2 700 euroon (mediaani), mutta naisten arvio pysyi edelleen 2 500 eurossa (mediaani).

Aloittain tarkasteltuna enin osa ammattikorkeakoulujen opiskelijoista arvioi palkkansa sijoittuvan välille 2 500–3 000 euroa, kaikilla aloilla. Yliopiston aloilla tilanne on sama, lukuun ottamatta kauppatieteellistä alaa, oikeustieteellistä alaa ja lääketieteellisiä aloja. Kauppatieteellisen alan opiskelijoista 61 % arvioi palkkansa olevan ensimmäisen vuoden jälkeen 3 001–3 500 euroa. Oikeustieteellisen alan ja lääketieteellisten alojen opiskelijat taas arvioivat brutto-

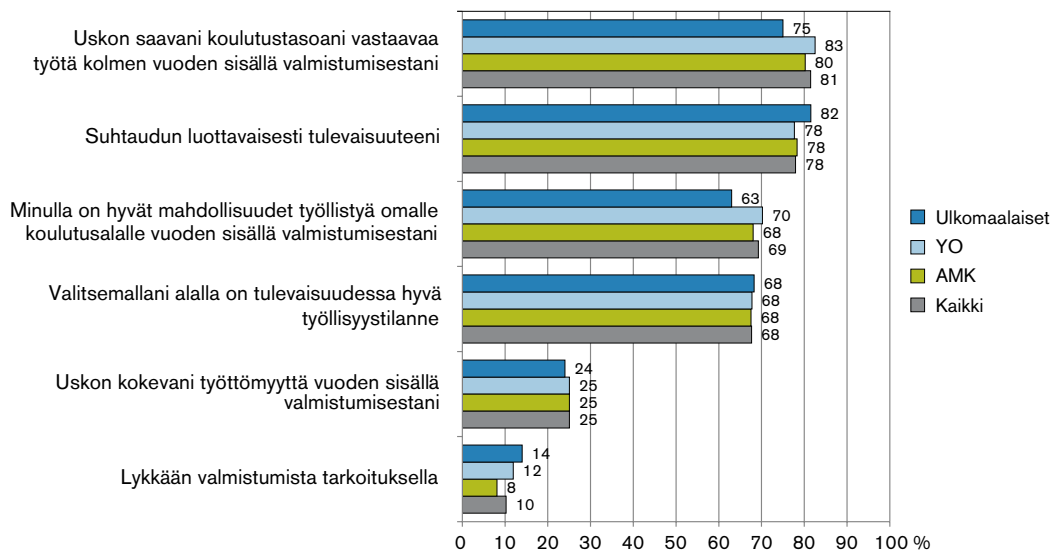
palkkansa olevan ensimmäisen työvuoden päätteeksi yli 4 000 euroa kuukaudessa.

7.2 Suhtautuminen työllistymistä koskeviin väittämiin

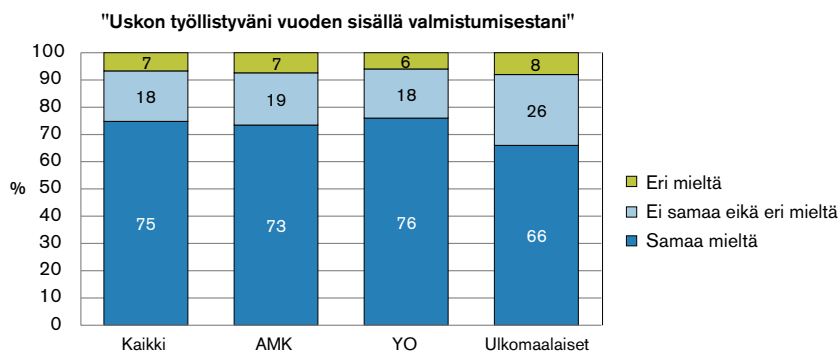
Kolme neljästä (78 %) suomalaisesta korkeakouluopiskelijasta suhtautuu luottavaisesti tulevaisuuteen. Kaksi kolmesta opiskelijasta (68 %) arvioi, että omalla alalla on tulevaisuudessa hyvä työllisyystilanne. Niiden opiskelijoiden osuus, jotka uskoivat saavansa oman alan töitä jo vuoden sisällä valmistumisesta, oli 75 % kaikista opiskelijoista ja ns. oman alan töitä uskoi saavansa 69 % opiskelijoista, heti vuoden sisällä valmistumisesta.

Yksi neljästä opiskelijasta arvioi kokevansa vuoden sisällä valmistumisesta työttömyysjakson. Joka kymmenes opiskelija aikoo lykätä valmistumista tarkoituksella myöhemmäksi. Jos Suomesta ei löydy mieleistä työpaikkaa, aikoo noin joka kolmas (30 %) suomalaisista opiskelijoista lähteä ulkomaille työnhakuun. Ulkomaalaisista opiskelijoista ulkomaille työnhakuun lähtisi 79 %.

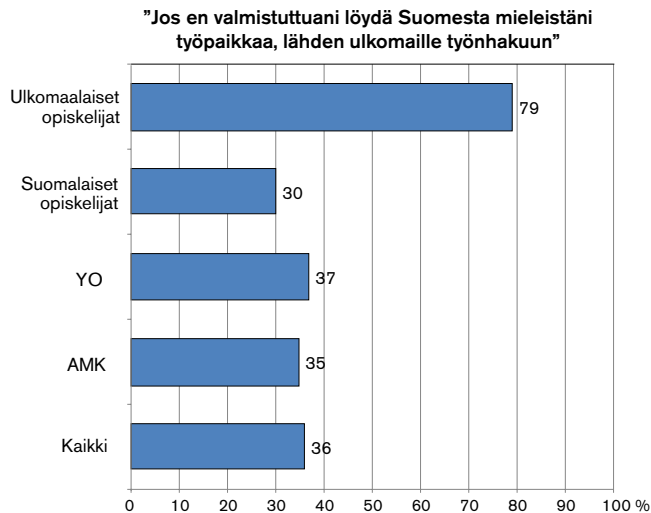
Ulkomaalaiset opiskelijat luottivat työllistymismahdollisuuksiinsa hieman suomalaisia opiskelijoita heikommin. Ulkomaalaiset opiskelijat kuitenkin suhtautuivat tulevaisuuteensa hieman luottavaisemmin kuin suomalaiset opiskelijat.

Kuvio 21. Suhtautuminen tulevaisuutta ja työllistymistä koskeviin väittämiin, korkeakoulutyyppin mukaan, samaa mieltä väitteestä olevien osuudet, prosenttia opiskelijoista.

Kuvio 22. Korkeakouluopiskelijoiden työllistymisodotukset korkeakoulutyyppin mukaan

Kuvio 23. Suhtautuminen työllistymistä Suomessa koskevaan väittämään, korkeakoulutyyppin sekä kansalaisuuden mukaan, samaa mieltä väitteestä olevien osuudet, prosenttia opiskelijoista.

8 Jatko-opiskelijat

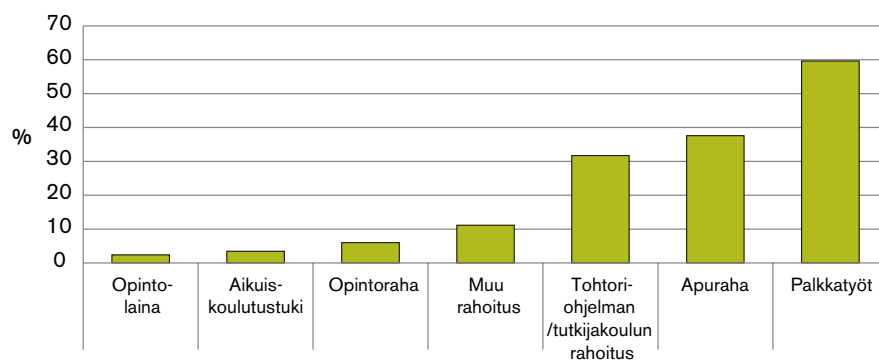
Tutkimukseen osallistuneet jatko-opiskelijat erotettiin omaksi aineistokseen. Jatko-opiskelijoiden vastauksia ei ole käsitelty tämän raportin aiemmissa luvuissa.

8.1 Jatko-opintojen rahoitus

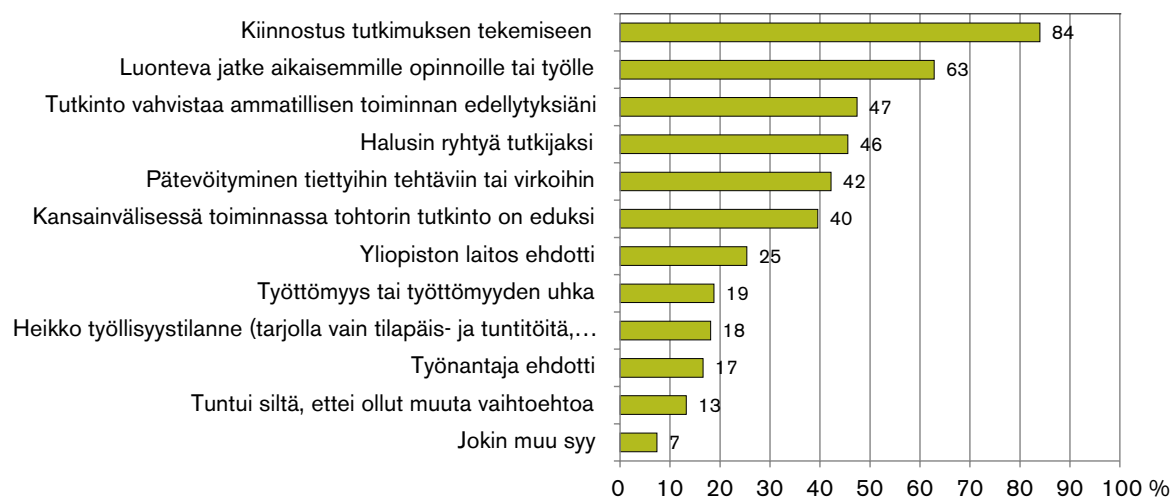
Jatko-opiskelijat ovat perustutkinto-opiskelijoiden tavoin ns. monituloisia, eli toimeentulon turvaavaa rahoitusta yhdistellään eri lähteistä. Jatko-opiskelijoista 60 % mainitsi rahoittavansa jatko-opinnot ainakin osittain käymällä ansiotyössä. Runsas kolmannes (38 %) rahoittaa jatko-opinnot ainakin osittain apurahalla ja kolmannes (32 %) tohtoriohjelman tai tutkijakoulun kautta saadulla rahoituksella.

8.2 Syyt jatko-opintoihin suuntautumiselle

Jatko-opiskelijoista kahdeksan kymmenestä (84 %) mainitsee kiinnostuksen tutkimuksen tekemiseen syyksi suuntautua jatko-opintoihin. Jatko-opiskelijoista 63 % kokee jatko-opintojen suorittamisen luontevana jatkeena aikaisemmille opinnoille tai työlle ja samalla syynä suuntautua jatko-opintoihin. Noin puolet jatko-opiskelijoista suuntautuu jatko-opintoihin, koska tutkinto vahvistaa ammatillisen toiminnan edellytyksiä tai tutkijan työhön ryhtymistä.

Kuvio 24. Jatko-opintojen rahoituslähteet jatko-opiskelijoiden oman ilmoituksen mukaan, prosenttia opiskelijoista.

Kuvio 25. Syyt jatko-opintoihin ryhtymiselle (voi mainita useita), prosenttia opiskelijoista.

9 Tutkimuksen toteuttaminen ja painotus

Ahti-Miettinen Outi – Nyberg Riina – Potila Anna-Kaarina – Virtanen Vesa, Tilastokeskus

Opiskelijatutkimus 2014 tiedonkeruu noudatti päälinjoiltaan EUROSTUDENT V projektin suosituksia. Näiden mukaan edellytettiin todennäköisyyslaskentaan perustuva otos. Kysymysten avulla mahdollistui opiskelijoiden elinolojen vertailu noin 30 maan välillä. Osa kysymyksistä koskee korkeakouluopiskelun ja jatkokoulutuksen erityispiirteitä Suomessa.² Kansallinen tiedonkeruu toteutettiin vaiheittain. Ensin kaikki oppilaitokset toimittivat kaikkien 20.9.2013 läsnä olevien opiskelijoiden yhteystiedot Tilastokeskukseen. Oppilaitostilaston tietoja hyödyntäen poimittiin otos tiedonkeruuta varten. Kirjemuistutusta varten haettiin opiskelijoiden postiosoitteet väestötietojärjestelmästä. Opiskelijoihin oltiin yhteydessä käyttäen suoraa sähköpostilinkkiä ja kahta sähköpostimuistutusta sekä yhdellä muistutuskirjeellä vastaamattomille.

9.1 Lomakesuunnittelu, verkko-lomakkeen testaaminen ja muuttujamäärittelyt

EUROSTUDENT-konsortio laati käsikirjan kansainväliseen vertailuun tarvittavista ydinmuuttujista. Kysymysten suomenkieliset kysymysmuotoilut ovat kansallisen ohjausryhmän (OKM, Kela, SYL, SAMOK ja

Tilastokeskus) laatimat. Kysymyksiä karsittiin vastausrasitteen minimoimiseksi. Lomaketta testattiin projektin ohjausryhmän keskuudessa sekä pienellä määrällä opiskelijoita. Käännösversiot (ruotsi, englanti) testattiin äidinkieltään ao. kieltä puhuvien toimesta. Tammiukuussa 2013 EUROSTUDENT järjesti Maltalla seminaarin kyselyn toteuttamiskäytännöistä. Kansainvälisen vertailun, kokemusten vaihdon ja testaamisen jälkeen kansallisen verkkokyselyä ja muuttujien käsittelyä tarkennettiin. Aineiston muodostamissäännöistä, loogisuustarkistuksista, taulukoinnista ja indekseistä pidettiin työseminaari Wienissä syyskuussa 2013.

9.2 Otoksen muodostaminen oppilaitostilastoa hyödyntäen

EUROSTUDENT V tutkimuksen perusjoukko poikkeaa aikaisemmasta IV-vaiheen otoksen määrittelyistä. Otosta laajennettiin konsortion ohjeiden ja ISCED 2011 luokituksen (isced 5,6,7) perusteella³. Edelliskierroksesta poiketen aikuisopiskelijat ja ulkomaalaiset korkeakoulututkintoon tähtäävät opiskelijat otettiin mukaan otokseen. Jatkokoulutusopiskelijat vastasivat kyselyyn, mutta eivät ole kansainvälisessä perusaineistossa mukana määrittelyjen mukaisesti (Definition of the Target Groups). Perusjoukko

² Tutkimuslomake (suomi, ruotsi, englanti) on ladattavissa OKM:n sivulta.

³ http://www.eurostudent.eu/download_files/documents/Handbook_final_draft_070213.pdf

tutkimuksessa oli lähtökohtaisesti tilasto- ja rekisteripohjainen. Tilastokeskus kerää (Tilastolain 280/2004 ja tilastolain muutos 361/2013 mukaisesti) henkilö-pohjaiset tiedot muun muassa ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen opiskelijoista.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tilastoyhteyshenkilöt lähettivät suojattua yhteyttä käyttäen tiedoston 20.9.2013 läsnä olevista opiskelijoistaan. Otoksen toteuttamisessa käytettiin apuna Tilastokeskuksen käytössä olevaa vuoden 2012 syksyn tilanteen mukaista oppilaitostilastokantaa. Tilastoaineisto ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoista ei sisällä sähköpostiosoitteita, joten yhteystiedot kysyttiin oppilaitoksilta. Kaikki oppilaitokset lähettivät opiskelijatiedot sähköpostiosoitteineen Tilastokeskukseen. Vain 12 opiskelijalta yli 24 500 suuruudesta perusjoukosta puuttui sähköpostiosoite. Osoitteet olivat etupäässä oppilaitosten antamia yleisiä henkilökohtaisia sähköpostiosoitteita (esim. etunimi.sukunimi@edu.karelia.fi), mutta osa oli opiskelijan itse ilmoittamia yleisestä osoitteesta poikkeavia sähköpostiosoitteita.

Oppilaitosten toimittamien opiskelijamäärien ISCED 2011 5–8 tason opiskelijoiden kokonaismäärä oli lopulta yli 245 329 opiskelijaa. Otokseen poimittiin 19 809 opiskelijaa, joista 4 741 oli suomalaisia yliopisto-opiskelijoita, 3 909 ulkomaalaisia perustutkintoa suorittavia yliopisto-opiskelijoita, 4 110 suomalaisia ammattikorkeakouluopiskelijoita ja 3 625 ulkomaalaisia ammattikorkeakouluopiskelijoita. Lisäksi poimittiin 3 425 jatkokoulutusopiskelijaa, jotka eivät kuitenkaan ole Eurostudent ohjeiden mukaisesti kansainvälisessä aineistossa mukana (Manual for data processing and delivery 9.7.2013). Jotta myös ulkomaalaisista opiskelijoista ja jatko-opiskelijoista saatiin luotettavaa tietoa, näistä ryhmistä poimittiin suhteessa suurempi otos. Painotus korjaa tulokset vastaamaan perusjoukkoa (ks. Tilastollinen painotus).

9.3 Verkkokyselyn toteuttaminen

Eurostudent -kyselyä tehdään parhaillaan tai on jo tehty 31 maassa, joista 19:ssä oli käytössä keskitetty rekisteri mistä poimia otos. Näistä vain kahdeksassa maassa se sisälsi myös opiskelijoiden yhteystiedot. Osalla maista oli toisaalta rekisteri opiskelijoista,

muttei opiskelijoiden yhteystietoja. 12 maassa ei ollut lainkaan keskitettyä rekisteriä ja yhteydenpito tapahtui suoraan eri oppilaitosten kautta. Suomessa käytettiin sekä oppilaitosten rekistereitä sähköpostiosoitteiden saamiseksi että Tilastokeskuksen opiskelijatietoja otoksen muodostamiseksi.

Myös kyselyn toteutustapa vaihtelee eri maissa. Internet-kyselyä oli toteuttamassa 23 maata, joista kuudella käytettiin netin rinnalla postikyselylomaketta. Suomessa ne, jotka eivät vastanneet sähköpostilinkin kautta avautuvaan Internet-kyselyyn, saivat kirjemuistutuksen (kirjautumisosoite + tunnus + salasana) kotiinsa. Yksi maa teki kyselyn postikyselylomakkeella, yksi puhelinhaastatteluna ja neljä luokahuonekyselynä. Otantamenetelmänä käytössä oli useimmiten erityyppisiä otantoja. Kahdeksassa maassa kysely toteutettiin totaalina eli kysely lähetettiin maan kaikille opiskelijoille. Saatu tai odotettavissa oleva vastausmäärä tulee vaihtelevaan maittain 2 000:n ja yli 20 000:n välillä. 15 maata Suomi mukaan lukien teki valinnan, että myös ulkomaalaiset opiskelijat kuuluvat otokseen ja 13 maassa ulkomaalaiset opiskelijat oli jätetty kohdejoukon ulkopuolelle. 11 maassa kysely tehtiin myös englanniksi ja viidessä maassa vastauskielenä oli äidinkielen lisäksi venäjä. Neljässä maassa kyselyä oltiin tekemässä vähintään kolmella eri kielellä. Suomi kuului tähän joukkoon. Maista kahdeksassa kysely osoitettiin myös tohtorikoulutusopiskelijoille. Kansainvälisessä aineistosta nämä eivät ole mukana.

Opiskelijatutkimus 2014 verkkokysely toteutettiin 25.3–16.5.2013 seuraavasti: opiskelijoiden sähköpostiosoitteeseen lähetettiin pyyntö vastata kyselyyn ja suora linkki verkkolomakkeelle. Massasähköpostilähetysten onnistumiseksi otos ositettiin 20 ajoitettuun erään. Vastaamattomia kannustettiin kahdesti vastaamaan. Internetissä vastaamattomille opiskelijoille lähetettiin kirje, joka sisälsi oiko-osoitteen verkkokyselyyn kirjautumiseen sekä henkilökohtaisen tunnuksen ja salasanan. Kyselyyn osallistuneiden kesken arvottiin kolme opetus- ja kulttuuriministeriön lahjoittamaa iPad tablettia. Kyselyn mediaanivastausaika oli 23 minuuttia, joka oli 3 minuuttia edelliskierrosta (IV) lyhyempi.

Tiedonkeruun ja projektin monivaiheisuus kuvataan seuraavassa.

Projektin aloitus	Syksy	2012
Etukäteisinfoa projektista rehtoreille ja tilastoyhteyshenkilöille	Marraskuu	
Seminaari kyselyn toteutuksesta eri maissa, Valletta	Tammikuu	2013
Oppilaitokset toimittavat erillisessä käyttöliittymässä yhteystiedot	Helmikuu	
Kansalliset kysymykset valmiina	Helmi-maaliskuu	
Uutinen kyselystä oppilaitosten verkkosivuilla	Maalis	
Verkkokysely opiskelijoiden sähköpostiosoitteisiin	Maalis-huhti	
Kaksi sähköpostimuistutusta vastaamattomille	Maalis-huhti	
Osoitteet väestötietojärjestelmästä ja kirjemuistutus	Huhtikuu	
Opiskelijamäärät (AMK ja yliop.) aineiston painotusta varten	Huhtikuu	
Kysely suljetaan	Toukokuu	
EUROSTUDENT Kick-off seminaari, Berliini	Toukokuu	
Käsikirja aineiston käsittelysäännöistä (EUROSTUDENT)	Syyskuu	
Koulutus datan käsittelystä ja ohjelmoinnista, Wien	Syyskuu	
Painotus valmis (katovääritysmän korjaus)	Syyskuu	
Aineiston puhdistaminen ja muuttujien muodostus	Loka-joulukuu	2014
Aineiston toimitus (EUROSTUDENT, Data Delivery Module)	Joulukuu	
Kansainvälisen aineiston tarkistus	Helmi-maaliskuu	
Kansallinen raportti julkaistaan	Toukokuu	
Aineisto Tietoarkistoon	Elokuu	2015
EUROSTUDENT V raportin luonnos	Marraskuu	
EUROSTUDENT VI valmistelun aloitus	Marraskuu	2015
Bologna Implementation Report 2015	Helmikuu	
EUROSTUDENT päätösseminaari	Helmikuu	

Kuvio 26. Opiskelijatutkimus 2014 ja Eurostudent projektin vaiheet ja toteutus

EUROSTUDENT-konsortio ohjeisti käsikirjassaan syyskuussa 2013 ydinmuuttujien muodostamis- ja päättelysäännöt sekä listasi aineiston käsittelyyn liittyviä toimintatapoja. EUROSTUDENT -käsikirjat viivästyivät kolmella kuukaudella aikataulua. Suomen, Saksan, Unkarin, Irlannin ja mm. Slovakian keruut tapahtuivat etupainotteisina muihin Euroopan maihin nähden. Eurooppalaisen aineiston tarkistus maittain oli edelleen käynnissä tätä kansallista raporttia tehdessä.

9.4 Saadut vastaukset, vastauskato ja tulosten yleistäminen

Viidennen Eurostudent kyselykierroksen kato muodostui edeltävää IV kierrosta suuremmaksi mm. otoksen määrittelyistä ja rajauksista johtuen. Nyt

mukana olivat myös ulkomaalaiset opiskelijat ja aikuisopiskelijat, joiden vastaushalukkuus ei yllä suomalaisten perustutkinto-opiskelijoiden tasolle. Myös kyselyn ajankohta (huhtikuu) sekä erilaisten opiskelijakyselyjen samanaikaisuus saattoivat vaikuttaa vastaushalukkuuteen. Tilastokeskuksen kyselyissä käytössä olevaa menettelyä, jossa otokseen valittu ei saa 3–8 vuoteen uutta kyselyä Tilastokeskukselta, ei voitu käyttää.

Painotettu vastausosuus opiskelijatutkimuksessa (brutto) oli lopulta 33 %. Ammattikorkeakoulujen osalta vastausosuus oli 32 % ja yliopistojen osalta 37 %. Ulkomaalaisten yliopisto-opiskelijoiden vastausaktiivisuus oli 21 prosenttia ja ulkomaalaisten ammattikorkeakouluopiskelijoiden 19 %. Jatkokoulutusopiskelijoiden vastausosuus oli 31 %. Aineistoon tehtiin Eurostudent ohjeiden (EV_Co-

ding_Instructions.pdf) mukaisesti korjauksia, jolloin alkuperäinen 4 529 suuruinen (pl. jatkokoulutusopiskelijat) vastaasmäärä supistui edelleen 3 620:een. Vastaajamäärä oli jonkin verran suurempi kuin edellisessä vastaavassa tutkimuksessa; vuonna 2010 vastaajia oli 3010. Aineiston käsittelyssä muodostettiin aluksi useita fokusryhmiä, joiden muodostukseen oli Eurostudent V:n puitteissa laadittu tiukat kriteerit. Mikäli vastaajalta puuttui tieto joko ikä-muuttujasta, sukupuoli-muuttujasta, tutkintotyyppistä tai korkeakoulutyyppistä, vastausta ei otettu mukaan aineistoon. Mikäli vastausten perusteella voitiin muodostaa vähintään kaksi kuudesta uudesta muuttujasta, vastaus hyväksyttiin aineistoon. Nämä muuttujat olivat opiskelun intensiteetti, opiskeluala, vanhempien koulutus, siirtymäaika koulutukseen, ulkomaalaisuus ja riippuvuus tulomuodoista. Eurostudent V aineiston käsittelyn jälkeen aineistoon jäi 3 619 perusopiskelijaa ja 867 jatkokoulutusopiskelijaa. Ulkomaalaiset opiskelijat on aineistossa määriteltä loma-keksymyksen (2.1 ja 2.2) vastausten mukaan. Kysymykset koskivat sitä koulutusastetta jonka oli suorittanut, ennen kuin aloitti korkeakouluopinnot ensimmäistä kertaa ja missä opiskelija asui, kun suoritti loppuun em. kouluasteen. Otosta laadittaessa käytettiin väestötietojärjestelmän tietoa kansalaisuudesta.

Lopullinen puhdistettu aineisto koostui 3 619 vastaajasta, joista 1 935 oli naisia (53,5 %) ja 1 684 miehiä (46,5 %). Jakauma vastaa tarkalleen sukupuolijakaumaa koko opiskelijaväestössä. Aineistossa on 2 013 yliopisto-opiskelijaa (55,6 %) ja 1 607 ammattikorkeakouluopiskelijaa (44,4 %). Yliopisto-opiskelijat vastasivat hieman ammattikorkeakouluopiskelijoita ahkerammin. Aineiston painotus korjaa tulokset vastaamaan perusjoukon kokoa. Yliopisto-opiskelijoita on aineistossa hieman enemmän kuin edellisessä kyselyssä mm. nyt mukana olevista ulkomaalaisista opiskelijoista johtuen. Aineistossa oli 532 alle 22-vuotiasta (14,7 %), 983 iältään 22–24-vuotiasta (27,2 %), 1 167 iältään 25–29-vuotiasta (32,2 %) ja 938 iältään yli 30-vuotiasta (25,9 %) opiskelijaa. Otoksen laajentaminen Eurostudent ohjeiden mukaisesti myös aikuisopiskelijoihin nosti esimerkiksi yli 30-vuotiaiden osuuden tässä (Euro-

student V) aineistossa edelliseen (Eurostudent IV) verrattuna. Vastaavasti alle 25-vuotiaiden osuus aineistossa laski. Opiskelijatutkimuksen vastaajista 17 %:lla on lapsia kun luku oli edellisessä tutkimuksessa 13 %. Tämäkin ero johtuu aikuisopiskelijoiden mukaan ottamisesta kohdejoukkoon ISCED 2011 luokituksen määritelmien mukaisesti. Siten vertailua Eurostudent IV ja V tulosten välillä on tehtävä varauksin. Aineistossa on nyt ensimmäistä kertaa mukana 450 ulkomaalaista korkeakoulu-opiskelijaa. Ulkomaalaisia opiskelijoita poimittiin otokseen heidän osuuttaan suurempi määrä ja lopulliseen aineistoon myös jäi enemmän kansalaisuudeltaan ulkomaalaisia opiskelijoita. Painotus korjaa tulokset vastaamaan perusjoukon kokoa. Kansainvälisistä opiskelijoista enemmistö oli miehiä (57 %) ja vähemmistö naisia (53 %) eli sukupuolijakauma oli päinvastainen suomalaisiin verrattuna.

9.4 Opiskelijatutkimuksen käsitelmääritelmiä

Yksin asuva opiskelija

Yksin omassa asunnossa tai ns. kimppakämpässä asuva opiskelija, mukana ei ulkomaalaisia opiskelijoita.

Perusopiskelija

Alle 30-vuotiaat opiskelijat, jotka eivät tee ansiotyötä yli 30 tuntia viikossa, mukana ei ulkomaalaisia opiskelijoita.

Perheellinen opiskelija

Opiskelija, jolla on lapsi tai lapsia.

Taulukko 6. Perusjoukko ja Opiskelijatutkimus 2014 aineisto, opiskelijamäärät (pl. jatkokoulutusopiskelijat)

	Opiskelijat		Aineisto	
	N	%	N	%
Ammattikorkeakouluopiskelijat	139 876	49,2	1 607	44,4
Ikä				
-21	32 280	23,1	288	17,9
22–24	41 975	30,0	460	28,6
25–29	28 965	20,7	408	25,4
30–	36 656	26,2	451	28,1
Sukupuoli				
Mies	64 605	46,2	754	46,9
Nainen	75 271	54,0	852	53,0
Yliopisto-opiskelijat	144 279	50,8	2013	55,6
Ikä				
-21	24 132	16,7	244	12,1
22–24	35 357	24,5	523	26,0
25–29	41 886	29,0	759	37,7
30–	42 904	29,7	487	24,2
Sukupuoli				
Mies	67 300	46,6	930	46,2
Nainen	76 979	53,4	1 083	53,8
Kaikki korkeakouluopiskelijat (pl. jatkokoulutusopiskelijat)	284 155	100,0	3 620	100,0
Ikä				
-21	56 412	19,9	532	14,7
22–24	77 332	27,2	983	27,2
25–29	70 851	24,9	1 167	32,2
30–	79 560	28,0	938	25,9
Sukupuoli				
Mies	131 905	46,4	1 684	46,5
Nainen	152 250	53,6	1 936	53,4
Ulkomaalaiset	15 908	5,6	450	12,4
Ammattikorkeakouluopiskelijat	9 499	6,8	240	53,4
Yliopisto-opiskelijat	6 409	4,4	210	46,6

Ulkomaalaiset opiskelijat ovat opiskelijoita, joiden kansalaisuus on muu kuin Suomi.

10 Tilastollinen painotus

Outi Ahti-Miettinen, Tilastokeskus

Kyselytutkimuksissa on pääsääntöisesti käytäntönä muodostaa kullekin havainnolle paino, jota käytämällä voidaan tarkastella tuloksia perusjoukon tasolla. Paino ottaa huomioon mahdollisesti otanta-asetelmassa tehdyt rajoitukset ja määritykset. Tässä tutkimuksessa otos osoitettiin viiteen ositteeseen: suomalaiset yliopisto-opiskelijat, ulkomaalaiset yliopisto-opiskelijat, jatko-opiskelijat, suomalaiset ammattikorkeakouluopiskelijat ja ulkomaalaiset ammattikorkeakouluopiskelijat. Jotta myös ulkomaalaisista opiskelijoista ja jatko-opiskelijoista saatiin luotettavaa tietoa, näistä ryhmistä poimittiin suhteessa suurempi otos. Ryväspoilintaa ei käytetty. Painoon liitetään usein vastauskadon aiheuttaman harhan vaikutusta pienentäviä sekä estimointia tehostavia elementtejä. Tällaisia ovat yleensä joko perusjoukon estimoinnin kannalta relevantteihin osiin jakavan jälkiosituksen käyttö tai kalibrointimenetelmä, jossa perusjoukon frekvenssijakaumia käytetään reunaehtoina painotuksen muodostamisessa. Tämän tutkimuksen painotus perustuu kalibrointimenetelmään.

Painot laskettiin viidelle ositteelle erikseen. Lähtöpainoina kalibroinnissa käytettiin ositteittain kehikoporusjoukon kokoa jaettuna vastausten määrällä. Kalibroinnin reunajakaumina käytettiin kehikoporusjoukon frekvenssejä yhdeksästä ikäluokasta, koulutusaloilta sekä kunkin oppilaitoksen oppilaiden sukupuolijakaumien osalta. Koska vastanneille oli saatavilla vastaavat muuttujat, pystyttiin painojen kalibrointi toteuttamaan Ranskan tilastoviraston

kehittämällä SAS-ympäristössä toimivalla CALMAR-ohjelmalla. Muutaman luokan osalta oli laskennan kannalta järkevää tehdä luokkayhdistelyjä.

Tutkimustulokset on painotettu (oppilaitos, koulutusala, sukupuoli ja ikä) vastaamaan perustutkintoa suorittavia ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opiskelijoita. Jatko-opiskelijoita ei käsitellä tässä raportissa. Sellaisissa opiskelijaryhmissä painokertoimet kasvavat, joissa kato oli keskimääräistä suurempi. Ulkomaalaisia opiskelijoita poimittiin suhteessa enemmän, joten heidän painokertoimensa ovat pienempiä. Suomalaisilla opiskelijoilla painokerroin on aineistossa keskimäärin 85, eli yksi vastaaja edustaa tätä määrää opiskelijoita. Kyselytutkimuksissa käytetään usein tätä huomattavasti suurempia painokertoimia. Painokertoimet vaihtelevat välillä 11 ja 256. Ulko-maalaisille opiskelijoille keskimääräinen painokerroin on 18 ja vaihtelu välillä 2 ja 75. Tutkimus toteutettiin suurella otoskoollla ja yksinkertaisella satunnaisotannalla, jossa kaikilla perusjoukon havaintoyksiköillä ositteessa oli samansuuruinen todennäköisyys tulla valituksi otokseen.

10.1 Muut virhelähteet

Vesa Virtanen, Tilastokeskus

Satunnaisvaihtelun lisäksi virheitä tuloksiin syntyy myös systemaattisen vaihtelun seurauksena. Systemaattista virhettä tuloksiin voi syntyä myös salailun

tai huonosti muotoiltujen kysymysten vuoksi. Systemaattisen virheen määrä voidaan joidenkin kysymysten kohdalla periaatteessa arvioida muista lähteistä – kuten erilaisista opiskelijatilastoista ja tutkimuksista – saadun tiedon avulla. Käytännössä systemaattisen virheen arviointi tutkimusaineiston sisältä käsin on vaikeaa. Verkkokyselyihin liittyvää ns. leikillään vastaamista karsittiin pudottamalla aineistosta liian nopeasti vastanneet sekä tarkastelemalla ns. outlieri vastauksia (poikkeavia vastauksia) loogisuustarkastuksin. Vain muutama havainto poistettiin aineistosta tästä syystä (esim. ylisuuret viikkotunnit tai tulot). EUROSTUDENT ohjeisti aineiston päättelysääntöjä käsikirjoissaan sekä näitä pohjustavissa seminaareissaan, johon myös Suomesta osallistuttiin.

Tutkimuksen ydinkysymykset sisälsivät ajankäyttöä, tuloja ja menoja koskevia määrämuuttujia, jotka

eivät sovellu kovin hyvin puhelinhaastatteluna toteutettaviksi ja ovat myös näin itse täytettävänä haasteellisia toteuttaa.

Taulukoissa esiintyvät prosentit ovat otoksesta laskettuja opiskelijaestimaatteja. Niihin liittyy tilastollisesta otannasta johtuvaa satunnaisvaihtelua, jonka suuruus esitetään liitetaulukon 2.3 avulla. Opiskelijatutkimus toteutettiin suurella otoskoolla ja yksinkertaisella satunnaisotannalla, jossa kaikilla perusjoukon havaintoyksiköillä oli samansuuruinen todennäköisyys tulla valituksi otokseen.

Esimerkki: Jos 31 prosentilla opiskelijoista opiskelijalla on säännöllinen ansiotyö ennen opintojen alkua. Tällöin voidaan sanoa 95 % todennäköisyydellä, että säännölliseen ansiotyöhön osallistuminen on opiskelijoiden keskuudessa ollut 29,3–32,7 %.

Taulukko 7. Luottamusvälilaskelma prosenttiosuuksille (95 % todennäköisyys)

	Otoksen tai ryhmän suuruus						
Tulos %	100	200	500	1 000	2 000	3 000	5 000
10 tai 90	5,9	4,2	2,6	1,9	1,3	1,1	0,8
20 tai 80	7,8	5,5	3,5	2,5	1,8	1,2	1,1
30 tai 70	9,0	6,4	4,0	2,8	2,0	1,7	1,3
40 tai 50	9,6	6,8	4,3	3	2,1	1,8	1,4
50	9,8	6,9	4,4	3,1	2,1	1,8	1,4

Lähteet

Verkkolähteet

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun www-sivut. <http://www.lapinamk.fi/fi/Hakijalle>

Mikkonen Janne, Lavikainen Elina ja Saari Juhani. Monituloiset.

Korkeakouluopiskelijoiden tulonlähteet ja kokemus toimeentulosta erilaisissa elämäntilanteissa.

Otus 2013:14. <http://www.slideshare.net/otusowl/2013-monituloiset>

Saarenmaa Kaisa, Saari Katja ja Virtanen Vesa. Opiskelijatutkimus 2010.

Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:18.

<http://www.minedu.fi/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/okm18.pdf>

Liitetaulukko 1. Vanhempien koulutustausta, korkeammin koulutetun vanhemman koulutustason mukaan, amk/yo opiskelijat

	Perus- koulu tai kansa- koulu		Lukio		Ammat- tillinen tutkinto		Opisto- tutkinto		Alempi korkea- koulutut- kinto yli- opistossa		Ylempi korkea- koulutut- kinto yli- opistossa		AMK- tutkinto		Ylempi AMK- tutkinto		Lisensi- aatin tai tohtorin tutkinto		En tiedä/ Ei koske minua	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Ammattikorkeakouluopiskelijat																				
Kulttuuriala sekä humanistinen ja kasvatustieteiden ala	13	9	7	5	39	25	8	5	16	10	22	14	30	20	6	4	8	5	5	3
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	36	11	15	5	74	23	36	11	20	6	68	21	44	14	10	3	10	3	10	3
Tekniikan ja liikenteen ala sekä luontotieteiden ala	33	7	11	2	120	27	80	18	25	6	62	14	59	13	18	4	19	4	19	4
Luonnonvara- ja ympäristöala	13	25	6	12	11	22	7	13
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	44	13	7	2	113	34	52	16	13	4	35	11	45	13	8	2	15	4
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	9	10	15	16	14	15	11	12	11	12	14	15	10	10	5	5
Yliopisto-opiskelijat																				
Humanistinen ja teologian ala	10	10	17	17	11	11	6	6	27	26	13	13	9	8	5	5
Kasvatustieteell. ala	26	7	13	4	56	16	62	18	30	9	81	23	45	13	11	3	26	7
Kauppateieteell. ala	12	6	8	4	22	11	22	11	18	9	66	33	24	12	10	5	16	8
Kuvataiteen, musiikin, tanssin ja teatterin ala sekä taideteollinen ala	5	12	18	43	7	16
Liikuntatieteell. ja terveystieteiden ala	16	20	22	28	15	19	12	15	8	11
Luonnontieteell. ala	12	6	6	3	38	20	27	14	14	7	47	24	23	12	8	4	13	7
Lääketieteen, eläin- ja hammaslääketieteen sekä farmasian ala	7	8	7	7	11	12	27	29	17	18	17	18
Maatalous-metsätieteellinen ala	13	34	6	16
Oikeustieteell. ala	6	18	11	31	6	16
Teknillistieteell. ala	20	5	19	5	72	18	33	8	27	7	113	28	51	13	20	5	39	10
Yhteiskuntatieteell. ja psykologian ala	12	6	39	21	21	11	10	6	49	26	25	13	7	4	18	10

Liitetaulukko 2. Päätoimisten ja sivutoimisten opiskelijoiden ajankäyttötietoja

Päätoimisten opiskelijoiden ajankäyttötietoja					
Työhön käytetty aika /vko	lkm	%	Opiskeluun käytetty aika /vko	lkm	%
1–10 tuntia	543	21	1–10 tuntia	80	3
11–20 tuntia	445	17	11–20 tuntia	294	11
20–30 tuntia	129	5	20–30 tuntia	543	21
Yli 30 tuntia	114	4	Yli 30 tuntia	1 597	62
Ei tee työtä	1 351	52	ei lainkaan	71	3
Sivutoimisten opiskelijoiden ajankäyttötietoja					
Työhön käytetty aika /vko	lkm	%	Opiskeluun käytetty aika /vko	lkm	%
1–10 tuntia	16	3	1–10 tuntia	119	23
11–20 tuntia	47	9	11–20 tuntia	160	31
20–30 tuntia	63	12	20–30 tuntia	99	19
yli 30 tuntia	339	65	yli 30 tuntia	71	14
Ei tee työtä	59	11	ei lainkaan	75	14

Liitetaulukko 3. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulon lähteet ja keskimääräiset tulot lukukauden aikana, e/kk (mediaani); sukupuolen ja korkeakoulutyyppin mukaan

	Kaikki	Miehet	Naiset	AMK	YO	Ulkomaalaiset opiskelijat
Omat tulot ja säästöt	600	700	500	600	600	700
Opintoraha, asumislisä, asumistuki	465	460	468	468	462	400
Vanhempien ja puolison tuki	170	150	200	200	150	500
Muut toimeentulon lähteet	300	300	300	300	300	350
<i>Kaikki tulonsaajat mediaani</i>	900	915	878	870	900	800

Mediaaniluku laskettu niiden kesken, joilla tuloja ko. toimeentulon lähteessä.

Muita toimeentulon lähteitä mm. opintolaina, toimeentulotuki, muut sosiaaliturvaetuudet (esim. lapsilisä)

Liitetaulukko 4. Etäopiskelijoiden ja sivutoimisten määrät oppilaitoksittain ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa, % opiskelijoista

	Etä- opiskelijoita	Sivu- toimisia
Ammattikorkeakoulut		
Arcada – Nylands svenska yrkeshögskola
Centria ammattikorkeakoulu	16	21
Diakonia-ammattikorkeakoulu	23	...
HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu	6	5
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Hämeen ammattikorkeakoulu	16	20
Jyväskylän ammattikorkeakoulu	13	31
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Karelia-ammattikorkeakoulu
Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu	55	38
Kymenlaakson ammattikorkeakoulu	20	13
Lahden ammattikorkeakoulu	12	24
Laurea-ammattikorkeakoulu	29	24
Metropolia Ammattikorkeakoulu	4	14
Mikkelin ammattikorkeakoulu
Oulun seudun ammattikorkeakoulu	12	19
Rovaniemen ammattikorkeakoulu	23	21
Saimaan ammattikorkeakoulu	12	22
Satakunnan ammattikorkeakoulu	18	16
Savonia-ammattikorkeakoulu	11	14
Seinäjoen ammattikorkeakoulu	12	24
Tampereen ammattikorkeakoulu	7	16
Turun ammattikorkeakoulu	6	11
Vaasan ammattikorkeakoulu
Yrkeshögskolan Novia	14	14
Etäopiskelijoita ammattikorkeakouluissa	13	
Sivutoimisia ammattikorkeakouluissa		16
Yliopistot		
Aalto-yliopisto	6	19
Helsingin yliopisto	6	16
Itä-Suomen yliopisto	20	22
Jyväskylän yliopisto	17	23
Lapin yliopisto	16	29
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	19	19
Oulun yliopisto	10	13
Svenska handelshögskolan	...	15
Taideyliopisto	...	12
Tampereen teknillinen	5	21
Tampereen yliopisto	16	22
Turun yliopisto	10	11
Vaasan yliopisto	18	22
Åbo Akademi	12	14
Etäopiskelijoita yliopistoissa	11	
Sivutoimisia yliopistoissa		18

Liitetaulukko 5. Arvio bruttopalkasta / kk, vuoden kuluttua valmistumisesta

	tuloarvio mediaani eur/kk
Kaikki	2 500
Yliopisto	3 000
AMK	2 500
Naiset	2 500
Miehet	3 000
pl. aikuisopiskelijat ja ulkomaalaiset opiskelijat	
Kaikki	2 500
Yliopisto	2 800
AMK	2 380
Naiset	2 500
Miehet	2 700

tuloarvio luokiteltuna	2 500–3 000 euroa		3 001–3 500 euroa		3 501–4 000 euroa		yli 4 000 euroa	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Kaikki	926	53	434	25	200	11	188	11
Yliopisto	566	47	341	29	152	13	134	11
AMK	359	65	93	17	48	9	54	10
naiset	450	60	171	23	69	9	64	8
miehet	476	48	263	26	131	13	124	13

Kyselylomake

1a Opiskeletko aktiivisesti tällä lukukaudella?

Valitse yksi vaihtoehto.

- ☐ Kyllä, yliopistossa Suomessa
- ☐ Kyllä, ammattikorkeakoulussa Suomessa
- ☐ Kyllä, tilapäisesti ulkomaisessa yliopistossa Suomen ulkopuolella (esim. Erasmus-ohjelmassa)
- ☐ En, pidän tällä hetkellä taukoa opiskelusta (virallisesti tai epävirallisesti)
- ☐ En, olen keskeyttänyt opinnot
- ☐ En, olen jo valmistunut

1b Onko sinulla tällä hetkellä opinto-oikeus useamman kuin yhden korkeakoulututkinnon suorittamiseen?

- ☐ Kyllä ☐ Ei

1c Monenko korkeakoulututkinnon suorittamiseen sinulla on opinto-oikeus?

- ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 tai enemmän

Tässä tutkimuksessa kysytään jatkossa pääasiallisista opinnoistasi. Voit itse päättää, minkä opintojen osalta vastaat.

1.1 Mitä tutkintoa suoritat parhaillaan?

Vastaa pääasiallisten opintojesi mukaan kaikissa kyselylomakkeen kohdissa.

Valitse yksi vaihtoehto.

- ☐ Alempi korkeakoulututkinto yliopistossa
- ☐ Ylempi korkeakoulututkinto yliopistossa
- ☐ Ammattikorkeakoulututkinto
- ☐ Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- ☐ Lisensiaatin/tohtorin tutkinto

1.2 Kumpi seuraavista kuvaa parhaiten tämänhetkistä opiskelutilannettasi?

- ☐ Olen päätoiminen opiskelija
- ☐ Olen sivutoiminen opiskelija

1.3 Suoritatko opintosi etäopiskeluna?

- ☐ Kyllä ☐ En

Vastaa pääasiallisten opintojesi mukaan.

1.4a Valitse seuraavista ammattikorkeakoulu, jossa opiskelet:

- ☐ Arcada - Nylands svenska yrkeshögskola
- ☐ Centria ammattikorkeakoulu
- ☐ Diakonia-ammattikorkeakoulu
- ☐ HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu
- ☐ Humanistinen ammattikorkeakoulu
- ☐ Hämeen ammattikorkeakoulu
- ☐ Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- ☐ Kajaanin ammattikorkeakoulu
- ☐ Karelia-ammattikorkeakoulu
- ☐ Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu
- ☐ Kymenlaakson ammattikorkeakoulu
- ☐ Lahden ammattikorkeakoulu
- ☐ Laurea-ammattikorkeakoulu
- ☐ Metropolia Ammattikorkeakoulu
- ☐ Mikkelin ammattikorkeakoulu
- ☐ Oulun seudun ammattikorkeakoulu
- ☐ Rovaniemen ammattikorkeakoulu
- ☐ Saimaan ammattikorkeakoulu
- ☐ Satakunnan ammattikorkeakoulu
- ☐ Savonia-ammattikorkeakoulu
- ☐ Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- ☐ Tampereen ammattikorkeakoulu
- ☐ Turun ammattikorkeakoulu
- ☐ Vaasan ammattikorkeakoulu
- ☐ Yrkeshögskolan Novia

Vastaa pääasiallisten opintojesi mukaan.

1.4a Valitse seuraavista yliopisto, jossa opiskelet:

- ☐ Aalto-yliopisto (AYO)
- ☐ Helsingin yliopisto (HY)
- ☐ Itä-Suomen yliopisto (ISY)

- ☐ Jyväskylän yliopisto (JY)
- ☐ Lapin yliopisto (LY)
- ☐ Lappeenrannan teknillinen yliopisto (LTY)
- ☐ Oulun yliopisto (OY)
- ☐ Svenska handelshögskolan (SHH)
- ☐ Taideyliopisto
- ☐ Tampereen teknillinen yliopisto (TTY)
- ☐ Tampereen yliopisto (TaY)
- ☐ Turun yliopisto (TY)
- ☐ Vaasan yliopisto (VY)
- ☐ Åbo Akademi (ÅA)

1.4b Millä paikkakunnalla oppilaitoksesi sijaitsee?

1.5 Mitä alaa opiskelet?

- ☐ Humanistinen ja kasvatusala
- ☐ Kulttuuriala
- ☐ Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
- ☐ Luonnontieteiden ala
- ☐ Tekniikan ja liikenteen ala
- ☐ Luonnonvara- ja ympäristöala
- ☐ Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala
- ☐ Matkailu-, ravitsemis- ja talousala

1.5 Mitä alaa opiskelet?

- ☐ Eläinlääketieteellinen ala
- ☐ Farmasian ala
- ☐ Hammaslääketieteen ala
- ☐ Humanistinen ala
- ☐ Kasvatustieteellinen ala
- ☐ Kauppatieteellinen ala
- ☐ Kuvataiteen ala
- ☐ Liikuntatieteellinen ala
- ☐ Luonnontieteellinen ala
- ☐ Lääketieteellinen ala
- ☐ Maatalous-metsätieteellinen ala
- ☐ Musiikin ala
- ☐ Oikeustieteellinen ala
- ☐ Psykologian ala
- ☐ Taideteollinen ala
- ☐ Tanssiala
- ☐ Teatteriala
- ☐ Teknillistieteellinen ala
- ☐ Teologian ala
- ☐ Terveystieteiden ala
- ☐ Yhteiskuntatieteellinen ala

1.6 Mikä on koulutusohjelmasi pääasiallinen opetuskieli?

- ☐ Suomi ☐ Ruotsi ☐ Englanti

1.7 Aiotko jatkaa opiskelua tämänhetkisten opintojesi jälkeen?

Valitse todennäköisin vaihtoehto.

- ☐ Kyllä, vuoden kuluessa siitä, kun valmistun tämänhetkisestä koulutusohjelmastani
- ☐ Kyllä, mutta yli vuoden kuluessa siitä, kun valmistun tämänhetkisestä koulutusohjelmastani
- ☐ Ei, en aio jatkaa opintojani
- ☐ En tiedä vielä

1.7b Millä tasolla aiot jatkaa opintojasi?

Valitse todennäköisin vaihtoehto.

- ☐ Aion suorittaa alemman korkeakoulututkinnon ammattikorkeakoulussa Suomessa
- ☐ Aion suorittaa alemman korkeakoulututkinnon yliopistossa Suomessa
- ☐ Aion suorittaa alemman korkeakoulututkinnon ulkomailla
- ☐ Aion suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon ammattikorkeakoulussa Suomessa
- ☐ Aion suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon yliopistossa Suomessa
- ☐ Aion suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon ulkomailla
- ☐ Aion suorittaa jatkotutkinnon (lisensiaatti tai tohtori) Suomessa
- ☐ Aion suorittaa jatkotutkinnon (lisensiaatti tai tohtori) ulkomailla
- ☐ Aion suorittaa muun kuin korkeakoulututkinnon
- ☐ En tiedä vielä

1.8 Miten tyytyväinen olet seuraaviin asioihin opinnoissasi:

Hyvin tyytyväinen

Melko tyytyväinen

En tyytyväinen enkä tyytymätön

Melko tyytymätön

- a. Opetuksen pedagoginen laatu
- b. Opintojen ja luentoaikataulujen järjestelyt
- c. Kurssivalikoiman laajuus
- d. Korkeakoulun hallinto henkilökunnan asenne opiskelijoita kohtaan
- e. Opetushenkilöstön asenne opiskelijoita kohtaan

- f. Opinto-ohjaus
g. Opiskeluympäristö (esim. kirjasto, tietokoneet, rakennukset, opetustilat)

1.9 Arvioi, kuinka pitkän ajan olet aktiivisesti kaiken kaikkiaan opiskellut korkeakoulussa siinä vaiheessa, kun valmistut.

Poislukien esim. äitiyslomat, työssäolajaksot, asevelvollisuus ym.

1.10 Mitä aiot tehdä ensimmäisen vuoden aikana siitä, kun valmistut opinnoistasi?

Valitse todennäköisin vaihtoehto.

- ☐ Jatkan tämänhetkisessä ansiotyössäni/
työpaikassani/ammattissani
☐ Aloitan uudessa työpaikassa tai ryhdyn
etsimään ansiotyötä
☐ Perustan oman yrityksen tai toimin
ammattinharjoittajana
☐ Teen jotain muuta
☐ En tiedä vielä

1.11 Millaisiksi arvioisit mahdollisuutesi työmarkkinoilla, kun valmistut nykyisestä koulutusohjelmastasi?

Erittäin hyvät, Melko hyvät, Eivät hyvät eivätkä huonot, Melko huonot, Erittäin huonot

a. Suomessa b. Kansainvälisesti

1.12 Paljonko uskot saavasi palkkaa bruttona (ennen verojen vähentämistä) vuoden kuluttua valmistumisestasi? euroa kuukaudessa

Arvio kuukausipalkasta

1.13 Miten hyvin seuraavat väittämät vastaavat omaa mielipidettäsi?

Valitse kaikista kohdista sinulle sopivin vaihtoehto.

Täysin samaa mieltä, Samaa mieltä, Ei samaa eikä eri mieltä, Eri mieltä, Täysin eri mieltä

- a. Suhtaudun luottavaisesti tulevaisuuteeni
b. Valitsemallani alalla on tulevaisuudessa hyvä työllisyystilanne
c. Uskon työllistyväni vuoden sisällä valmistumisestani
d. Minulla on hyvät mahdollisuudet työllistyä omalle koulutusalueelle vuoden sisällä valmistumisestani

e. Uskon saavani koulutustasoaani vastaavaa työtä

kolmen vuoden sisällä valmistumisestani

f. Uskon kokevani työttömyyttä vuoden sisällä valmistumisestani

g. Lykkään valmistumista tarkoituksella

h. Jos en valmistuttuani löydä Suomesta mieleistäni työpaikkaa, lähdän ulkomaille työnhakuun

2.1 Minkä koulutusasteen olit suorittanut ennen kuin aloitit korkeakouluopinnot ensimmäistä kertaa?

Valitse viimeksi suoritettu koulutusaste.

- ☐ Peruskoulu tai kansakoulu
☐ Ylioppilastutkinto tai lukion oppimäärä
☐ Ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto
☐ Muu tutkinto (esim. opistoasteen tutkinto)
☐ Ulkomainen tutkinto

2.2 Missä asuit, kun suoritit loppuun yllä mainitun kouluasteen?

Vastaukset nykyisen kuntajaon mukaan.

Millä paikkakunnalla Suomessa:

Missä maassa, jos ei Suomessa:

2.3 Milloin suoritit kohdassa 2.1 mainitun koulutusasteen?

2.4a Mitkä todistukset, tutkinnot tai suoritukset antoivat sinulle kelpoisuuden korkeakouluopintoihin?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Ylioppilastutkinto tai lukion oppimäärä
☐ Ammatillinen perustutkinto tai sitä vastaava aikaisempi tutkinto tai opinnot
☐ Ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto tai niitä vastaava aikaisempi tutkinto tai opinnot
☐ Muu korkeakoulun hyväksymä koulutus
☐ Ulkomainen koulutus, joka antaa kelpoisuuden korkeakouluopintoihin
☐ Korkeakoulun pääsykoe
☐ Muu korkeakoulun erillisvalinta

2.4b Oletko osallistunut valmennuskurssille?

- ☐ Kyllä ☐ En ole

2.5 Milloin sait viimeisimmän todistuksen tai sait valmiiksi tutkinnon tai suorituksen, jonka perusteella sait kelpoisuuden korkeakouluopintoihin?

2.6 Milloin aloitit tämänhetkissä koulutusohjelmassasi?

2.7 Jos olet opiskellut korkeakoulussa jo ennen nykyisiä opintojasi, milloin aloitit korkeakouluopinnot ensimmäistä kertaa?

2.8 Oletko pitänyt korkeakouluopintojesi aikana vähintään vuoden tauon opinnoissasi?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- [] En ole pitänyt taukoa
- [] Kyllä, korkeakouluopintojeni aikana, ennen valmistumista
- [] Kyllä, aiemman korkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen, ennen uusia korkeakouluopintoja

2.9 Olitko ansiotyössä ennen kuin aloitit korkeakouluopinnot ensimmäistä kertaa?

- () Kyllä, olin työssä tai työharjoittelussa vähintään vuoden ja vähintään 20 tuntia viikossa
- () Kyllä, vähemmän kuin vuoden tai vähemmän kuin 20 tuntia viikossa
- () En ollut

Seuraavaksi muutama kysymys asuinoloistasi.

3.1 Missä asut lukukauden aikana (maanantaista perjantaihin)?

- () Asun yksin omassa taloudessani (tai soluasunnossa)
- () Asun yhteistaloudessa tai ”kimppakämpässä”
- () Asun puolison kanssa (avo- tai avioliitossa /rekisteröidyssä parisuhteessa)
- () Asun yksin lapsen/lasten kanssa
- () Asun puolison ja lapsen/lasten kanssa
- () Asun vanhempieni tai sukulaisten luona
- () Muuten, miten? _____

3.2 Mikä on asumismuutosi?

- () Vuokralla opiskelija-asunnossa
- () Vuokralla muuten kuin opiskelija-asunnossa (vapaiden markkinoiden, kaupungin tms. vuokra-asunto; yksin tai muiden kanssa)
- () Itse omistamassani (tai yhdessä puolison kanssa omistamassamme) asunnossa
- () Vanhempien, sukulaisten tai puolison omistamassa asunnossa
- () Asumisoikeus- tai osaomistusasunnossa
- () Muuten, miten? _____

3.3 Miten tyytyväinen olet asumisjärjestelyihisi?

- () Erittäin tyytyväinen
- () Melko tyytyväinen
- () En tyytyväinen enkä tyytymätön
- () Melko tyytymätön
- () Erittäin tyytymätön

3.4a Millä kulkuvälineellä tavallisesti kuljet asuntosi ja oppilaitoksen välillä?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

Jalkaisin, Polkupyörällä, Autolla/ moottoripyörällä tai vastaavalla, Julkisilla kulkuvälineillä, Muulla tavoin

3.4b Mikä on eniten käyttämäsi kulkuväline, kun kuljet asuntosi ja oppilaitoksen välillä?

Jalkaisin, Polkupyörällä, Autolla/ moottoripyörällä tai vastaavalla, Julkisilla kulkuvälineillä, Muulla tavoin

3.5a Kuinka kauan matka asunnostasi oppilaitokseen kestää tyypillisenä päivänä kuluvalle lukukaudella?

Merkitse vastaus minuuteissa.

JOS YLI 100 MERKITSE 99.

3.5b Kuinka pitkä matka sinulla on asunnoltasi oppilaitokseen kilometreinä?

JOS YLI 100 MERKITSE 99.

Seuraavaksi muutama kysymys tuloista ja menoista
Tulojen ja menojen arviointi on työlästä, mutta tutkimuksemme kannalta on erittäin arvokasta, jos jaksat sen tehdä!

Käytettävissä olevilla tuloilla tarkoitetaan käteen jääviä nettotuloja (tulot verojen jälkeen) riippumatta siitä, milloin ne on ansaittu. Laita ”0” siihen kohtaan, josta et ole vastaanottanut tuloja.

3.6 Arvioi kuukausittain käytettävissäsi olevat keskimääräiset tulosi lukuvuoden aikana seuraavan ryhmittelyn mukaisesti.

Asumistuki

Opintolaina

Palkkatulot

Vanhempien tai sukulaisten tuki

Puolison tuki

Säästöt (kuukautta kohden käytettävissä oleva määrä riippumatta siitä, milloin hankittu)

Toimeentulotuki

Muut sosiaaliturvaetuudet (esim. lapsilisä)
Yksityinen tuki (avustus, stipendi tai apuraha)
Korkeakoulun myöntämä stipendi tai apuraha
Muut tulonlähteet

3.7 Miten paljon rahaa käytät keskimäärin seuraaviin menoisiin kuluvalle lukukaudella?

Laita "0" siihen kohtaan, josta ei menoja.

a. Elinkustannukset kuukaudessa

Asuminen (vuokra, lainanlyhennys, yhtiövastike, sähkö-, vesimaksu ym.

Ruoka

Liikennevälineet, matkustaminen (ei ulkomaan)

Puhelinlasku, tietotekniikka ja internet

Terveyskulut (lääkkeet, terveyspalvelut, tapaturma- ja sairausvakuutukset)

Lastenhoito

Velkojenmaksu (lukuun ottamatta asuntolainaa)

Harrastukset ja vapaa-aika

Muut säännölliset elinkustannukset (vaatteet, hygieniä, tupakka, lemmikit, vakuutus lukuunottamatta sairausvakuutusta)

3.7b Opiskeluun liittyvät kulut lukukaudessa

Ylioppilaskunnan tai opiskelijakunnan (AMK) jäsenmaksu (vuodessa)

Opiskeluvälineet (esim. kirjat, kopiointi, DVD:t, opintoretket)

Muut säännölliset opiskeluun liittyvät kulut (esim. yksityistunnit, ylimääräiset kurssit)

3.8 Oletko rajoittanut opintotukikuukausien käyttöä (esimerkiksi palauttanut tai perunut tukea) nykyisten opintojesi aikana?

Voit valita useita vaihtoehtoja.

☐ En ole rajoittanut

☐ Kyllä, opintotuen tulorajojen vuoksi

☐ Kyllä, opintosuoritusvaatimusten vuoksi (5 op/kk)

☐ Kyllä, tukikuukausien riittävyyden vuoksi

☐ Muu syy, mikä? _____

3.9 Kuinka hyvin tunnet opintotukeen liittyvän opintolainavähennyksen?

☐ Erittäin hyvin, tiedän, miten vähennyksen saa

☐ Melko hyvin

☐ En hyvin enkä huonosti

☐ Melko huonosti

☐ En tunne sitä lainkaan

3.10 Missä määrin sinulla on vaikeuksia saada rahat riittämään?

☐ Erittäin paljon vaikeuksia

☐ Melko paljon vaikeuksia

☐ Jonkin verran vaikeuksia

☐ Melko vähän vaikeuksia

☐ Ei lainkaan vaikeuksia

Seuraavaksi kysymyksiä ajankäytöstä

3.11 Käytkö ansiotyössä tämän kevätlukukauden aikana?

☐ Kyllä, käyn töissä koko lukukauden

☐ Kyllä, käyn töissä silloin tällöin lukukauden aikana

☐ En käy töissä tämän lukukauden aikana

3.12 Missä määrin olet samaa mieltä seuraavien väittämien kanssa?

Täysin samaa mieltä, Jokseenkin samaa mieltä, En samaa enkä eri mieltä, Jokseenkin eri mieltä, Täysin eri mieltä

3.13 Miten läheisesti työsi liittyy koulutusohjelmasi sisältöön?

☐ Hyvin läheisesti

☐ Melko läheisesti

☐ Jonkin verran

☐ Melko vähän

☐ Ei lainkaan

3.14 Mikä seuraavista kuvaa parhaiten tämänhetkistä tilannettasi?

☐ Ensisijaisesti opiskelen ja lisäksi teen muuta (esim. ansiotyö, lastenhoito)

☐ Käyn ensisijaisesti töissä ja opiskelen työn ohella

☐ Käytän ensisijaisesti aikani muuhun kuin opiskeluun (esim. lastenhoito)

3.15 Kuinka monta tuntia viikossa käytät keskimäärin ansiotyöhön tämän lukukauden aikana?

3.16 Miten seuraavat tekijät ovat vaikuttaneet opintojesi etenemiseen?

Hidasti, Ei vaikutusta, Nopeutti, En osaa sanoa

a. Lukujärjestys tai opintosuunnitelma

- b. Opinto-ohjaus
- c. Omat opiskelutaidot
- d. Opiskelumateriaalien tai -välineiden saatavuus
- e. Opetus (luennot, seminaarit ym.)
- f. Opintojen vaativuus
- g. Työllistymisodotukset
- h. Oma asenne tai motivaatio opiskeluun
- i. Toimeentulon järjestäminen
- j. Terveystila
- k. Sosiaaliset suhteet
- l. Aktiivisuus opiskelija- tai nuorisojärjestöissä tms.

Yritä muistella, kuinka monta tuntia käytät aikaa päivittäin opiskeluun viikonloppu mukaan lukien. Merkitse ”0” kohtaan, jolloin et käytä tavallisesti aikaa kyseiseen toimintaan.

3.17 Kuinka monta tuntia viikossa käytät keskimäärin opetuksen seuraamiseen ja itsenäiseen opiskeluun?

Merkitse päivittäinen keskimääräinen tuntimäärä.

- a. Opetus (luennot, seminaarit, tentit...)
- b. Itsenäinen opiskelu (lukeminen, kirjalliset tehtävät...)

3.18 Miten tyytyväinen olet tämänhetkiseen kokonaistyömäärääsi, joka koostuu opiskeluun (opetuksen seuraaminen+ itsenäinen opiskelu) ja ansiotyöhön käytetystä ajasta?

- Haluaisin käyttää vähemmän aikaa, Haluaisin käyttää vähän vähemmän aikaa,
 Nyt on sopiva määrä, Haluaisin käyttää vähän enemmän aikaa, Haluaisin käyttää enemmän aikaa
- a. Opiskeluun
 - b. Ansiotyöhön
 - c. Kokonaistyömäärään (opiskelu ja ansiotyö)

3.19 Ovatko opintosi edenneet omien tavoitteidesi mukaisesti?

- ☐ Kyllä, opintoni ovat edenneet tavoitteideni mukaisesti
- ☐ Opintoni ovat edenneet tavoitteitani nopeammin
- ☐ Opintoni ovat edenneet tavoitteitani hitaammin

4.1 Oletko suorittanut tutkintoosi liittyviä opintoja tai harjoittelua ulkomailla?

- ☐ Kyllä olen
- ☐ En, mutta olen aikeissa lähteä
- ☐ En, enkä ole aikeissa lähteä

4.2 Mitä tutkintoa opiskelit Suomessa, kun lähdit ulkomaille opiskelemaan tai harjoittelemaan?

Jos olet ollut monesti, voit valita tarvittaessa useamman vaihtoehdon.

- ☐ Alempi korkeakoulututkinto yliopistossa
- ☐ Ylempi korkeakoulututkinto yliopistossa
- ☐ Ammattikorkeakoulututkinto
- ☐ Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- ☐ Lisensiaatin/tohtorin tutkinto

4.3 Missä maassa opiskelit tai olit työharjoittelussa viimeksi ja miten pitkään?

4.4 Hyväksyttiinkö viimeksi ulkomailla suorittamasi opintosuoritukset ja arvosanat osaksi tutkintoasi Suomessa?

- ☐ Kyllä, kaikki opintopisteet hyväksyttiin
- ☐ Kyllä, vain osa hyväksyttiin
- ☐ Ei, opintopisteitä ei hyväksytty
- ☐ En tiedä (vielä)
- ☐ En suorittanut opintopisteitä opiskellessani ulkomailla

4.5 Mitä kautta opiskelusi ulkomailla järjestettiin?

- ☐ TEMPUS
- ☐ ERASMUS
- ☐ ERASMUS MUNDUS
- ☐ NORDPLUS
- ☐ LINGUA
- ☐ Korkeakoulujen välinen sopimus
- ☐ Oma-aloitteisesti hankittu opiskelupaikka
- ☐ Muu EU-ohjelma, mikä? _____
- ☐ Muu ohjelma, mikä? _____

4.6a Mitä seuraavista rahoitusmuodoista käytit opiskellessasi (ml. harjoittelu) ulkomailla?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Vanhempien/sukulaisten/puolison tuki
- ☐ Tulot aiemmasta ansiotyöstä tai omat säästöt
- ☐ Palkkatulot ulkomailla opintojen ohella tehdystä työstä
- ☐ Kohdemaan opintotuki/laina
- ☐ Lähtömaan opintotuki/laina
- ☐ Lähtömaan stipendi/laina ulkomaan opintoja varten
- ☐ EU-stipendi (esim. Erasmus-apuraha)
- ☐ Rahoitus yrityksiltä tai järjestöiltä
- ☐ Jokin muu, mikä? _____

4.6b Mikä näistä oli pääasiallinen rahoitusmuoto?

- ☐ Vanhempien/sukulaisten/puolison tuki
- ☐ Tulot aiemmasta ansiotyöstä tai omat säästöt
- ☐ Palkkatulot ulkomailla opintojen ohella tehdystä työstä
- ☐ Kohdemaan opintotuki/laina
- ☐ Lähtömaan opintotuki/laina
- ☐ Lähtömaan stipendi/laina ulkomaan opintoja varten
- ☐ EU-stipendi (esim. Erasmus-apuraha)
- ☐ Rahoitus yrityksiltä tai järjestöiltä
- ☐ Jokin muu, mikä? _____

4.7 Mihin maahan suunnittelet meneväsi suorittamaan Suomalaiseen tutkintoosi liittyviä opintoja tai harjoittelua?

- 4.8 Mitä kautta aiot järjestää nämä opintosi ulkomailla?
- ☐ TEMPUS
 - ☐ ERASMUS
 - ☐ ERASMUS MUNDUS
 - ☐ NORDPLUS
 - ☐ LINGUA
 - ☐ Korkeakoulujen välinen sopimus
 - ☐ Oma-aloitteisesti hankittu opiskelupaikka
 - ☐ Muu EU-ohjelma, mikä? _____
 - ☐ Muu ohjelma, mikä? _____

4.9 Missä määrin seuraavat seikat vaikeuttavat mielesi opiskelua ulkomailla?

- Jos olet ollut ulkomailla opiskelemassa tai harjoittelussa, vastaa kokemustesi pohjalta. Jos et ole ollut (vielä), vastaa mielikuvasi mukaan.
- Erittäin paljon, Melko paljon, Jonkin verran, Vähän, Ei lainkaan
- a. Riittämätön vieraan kielen taito
 - b. Oman korkeakoulun antama puutteellinen tieto
 - c. Erossa olo puolisoista, lapsista tai ystävistä
 - d. Ylimääräiset taloudelliset kustannukset
 - e. Ei mahdollisuutta ansiotyöhön
 - f. Motivaation puute
 - g. Vähäinen hyöty opinnoille kotimaassa
 - h. Vaikeudet sisällyttää ulkomaan opinnot suomalaisen opintojeni rakenteeseen
 - i. Vaikeudet ulkomaisten opintosuoritusten hyväksymisessä
 - j. Kohdemaan maahantulosäädöksiin liittyvät ongelmat (viisumi, oleskelulupa)
 - k. Arvosanani eivät riitä ulkomailla opiskeluun

l. Rajoitukset liikkuvuusohjelmiin pääsyssä (lähtö- tai kohdekorkeakoulu)

4.10a Oletko koskaan ollut ulkomailla muun opiskelun kuin korkeakouluopintojen vuoksi?

Kyllä, Ei

- a. Tekemässä tutkimusta tai opintomatkalla
- b. Harjoittelussa/työharjoittelussa
- c. Summer schoolissa tai vastaavassa
- d. Kielikursilla
- e. Muu opiskelu

4.10b Kuinka monta kuukautta olit? Missä maassa? Oliko se osa suomalaisia opintojasi? Hyväksyttiinkö opintopisteesi Suomessa?

Seuraavassa kysytään jatko-opinnoista, joilla tarkoitetaan lisensiaatin tai tohtorin opintoja.

7.1 Mistä syistä ryhdyit suorittamaan jatko-opintoja? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Kiinnostus tutkimuksen tekemiseen
- ☐ Halusin ryhtyä tutkijaksi
- ☐ Pätevöityminen tiettyihin tehtäviin tai virkoihin
- ☐ Tutkinto vahvistaa ammatillisen toiminnan edellytyksiäni
- ☐ Kansainvälisessä toiminnassa tohtorin tutkinto on eduksi
- ☐ Luonteva jatke aikaisemmille opinnoille tai työlle
- ☐ Työttömyys tai työttömyyden uhka
- ☐ Heikko työllisyystilanne (tarjolla vain tilapäis- ja tuntitöitä, koulutusta vastaamattomia tehtäviä jne.)
- ☐ Yliopiston laitos ehdotti
- ☐ Työnantaja ehdotti
- ☐ Tuntui siltä, ettei ollut muuta vaihtoehtoa
- ☐ Jokin muu syy, mikä? _____

7.2 Mitä mieltä olet näistä jatko-opintojesi etenemiseen (opinnäytetyön tekemiseen) liittyvistä väittämistä?

Täysin samaa mieltä, Jokseenkin samaa mieltä, En samaa enkä eri mieltä, Jokseenkin eri mieltä, Täysin eri mieltä

- a. Saan tarpeeksi ohjausta
- b. Koen, että ohjauksesta on minulle hyötyä

7.3 Oletko palkattomalla opintovapaalla suorittaaksesi jatko-opintoja?

☐ Kyllä ☐ En

7.4 Millä rahoituksella suoritat jatko-opintoja?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Palkkatyöt
- ☐ Apuraha
- ☐ Tohtoriohjelman/tutkijakoulun rahoitus
- ☐ Opintoraha
- ☐ Opintolaina
- ☐ Aikuiskoulutustuki
- ☐ Muu, mikä? _____

7.5 Oletko tutkimus- tai opetustehtävissä oppilaitoksessa, jossa suoritat jatko-opintoja?

- ☐ Kyllä ☐ En

7.6 Onko sinulla allekirjoitettu, virallinen ohjaussopimus?

- ☐ Kyllä ☐ Ei

Seuraavaksi taustatietokysymyksiä

5.1 Milloin olet syntynyt?

5.2 Sukupuolesi?

- ☐ Nainen ☐ Mies

5.3a Oletko syntynyt Suomessa?

- ☐ Kyllä ☐ En

5.3b Onko äitisi syntynyt Suomessa?

- ☐ Kyllä ☐ Ei

5.3c Onko isäsi syntynyt Suomessa?

- ☐ Kyllä ☐ Ei

5.4a Missä maassa olet syntynyt?

5.4b Missä maassa äitisi on syntynyt?

5.4c Missä maassa isäsi on syntynyt?

5.5 Miten arvioisit kielitaitosi?

Äidinkieli, Erittäin hyvä, Melko hyvä, Tyydyttävä, Auttava, Ei osaamista

- a. Suomi
- b. Ruotsi
- c. Englanti
- d. Saksa
- e. Ranska
- f. Venäjä
- g. Jokin muu, mikä?

5.6a Onko sinulla lapsia?

- ☐ Kyllä ☐ Ei

5.6b Kuinka monta lasta sinulla on?

- ☐ 1
☐ 2
☐ 3
☐ 4
☐ 5 tai enemmän

5.7 Minkä ikäinen on nuorin lapsesi?

5.8 Vaikuttavatko jotkut alla olevista syistä opintojesi kulkuun heikentävästi?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Krooniset sairaudet
- ☐ Mielenterveysongelmat
- ☐ Liikuntavamma
- ☐ Aistivamma (näkö tai kuulo)
- ☐ Oppimisvaikeus (ADHD, lukihäiriö)
- ☐ Muu pitkäaikainen terveysongelma
- ☐ Ei opintoja hidastavia seikkoja

5.9 Missä määrin nämä terveyteen liittyvät ongelmat haittaavat opiskeluasi?

- ☐ Huomattava haitta
☐ Melko suuri haitta
☐ Jonkin verran haittaa
☐ Vähäistä haittaa
☐ Ei haittaa

5.10 Kuinka hyvin mielestäsi saat yhteiskunnalta tukea opiskeluasi haittaavan vamman tai sairauden johdosta?

- ☐ Erittäin hyvin
☐ Melko hyvin
☐ Keskinertaisesti
☐ Melko huonosti
☐ Erittäin huonosti
☐ En tarvitse tai halua tukea

Vielä muutama kysymys perhetaustastasi.

Kysymykset koskevat äitiäsi ja isääsi, tai niitä henkilöitä jotka ovat olleet sinulle vanhempina, esimerkiksi huoltajat, isovanhemmat, isä- tai äitipuoli, kasvativanhemmat, jne.

6.1 Mikä on korkein koulutustaso, jonka isäsi ja äitisi ovat suorittaneet?

6.2a Mikä on isäsi nykyinen tai entinen ammatti?

Valitse alla olevasta luokituksesta sopivin vaihtoehto.

- ☐ Johtaja (yrityksen tai järjestön johtaja, ylempi virkamies)
- ☐ Erityisasiantuntija (lääkäri, opettaja, tutkija, toimittaja, asianajaja)
- ☐ Asiantuntija (sairaanhoitaja, operaattori, konepäällikkö, agrologi, isännöitsijä, myymälänhoitaja, ylikonstaapeli)
- ☐ Toimisto- tai asiakaspalvelutyöntekijä (sihteeri, kirjastonhoitaja, varastonhoitaja, matkatoimisto-virkailija, postinkantaja)
- ☐ Palvelu-, myynti- tai hoitotyöntekijä (lentoemäntä, kokki, perushoitaja, kampaaja, poliisi, myyjä)
- ☐ Maanviljelijä, metsätyöntekijä
- ☐ Rakennus-, korjaus- tai valmistustyöntekijä
- ☐ Prosessi- tai kuljetustyöntekijä (teollisuudessa, kuljetusalalla)
- ☐ Muu työntekijä (puhelinmyyjä, kotiapulainen, huoltomies, vahtimestari, rakennusalan avustava työntekijä, pakkaaja)
- ☐ Sotilasammatti (upseeri, sotilasammattihenkilöstö)
- ☐ Palkkatyön ulkopuolella
- ☐ En tiedä/Ei koske minua

6.2b Mikä on äitisi nykyinen tai entinen ammatti?

Valitse alla olevasta luokituksesta sopivin vaihtoehto.

- ☐ Johtaja (yrityksen tai järjestön johtaja, ylempi virkamies)
- ☐ Erityisasiantuntija (lääkäri, opettaja, tutkija, toimittaja, asianajaja)
- ☐ Asiantuntija (sairaanhoitaja, operaattori, konepäällikkö, agrologi, isännöitsijä, myymälänhoitaja, ylikonstaapeli)
- ☐ Toimisto- tai asiakaspalvelutyöntekijä (sihteeri, kirjastonhoitaja, varastonhoitaja, matkatoimisto-virkailija, postinkantaja)
- ☐ Palvelu-, myynti- tai hoitotyöntekijä (lentoemäntä, kokki, perushoitaja, kampaaja, poliisi, myyjä)
- ☐ Maanviljelijä, metsätyöntekijä
- ☐ Rakennus-, korjaus- tai valmistustyöntekijä
- ☐ Prosessi- tai kuljetustyöntekijä (teollisuudessa, kuljetusalalla)

- ☐ Muu työntekijä (puhelinmyyjä, kotiapulainen, huoltomies, vahtimestari, rakennusalan avustava työntekijä, pakkaaja)
- ☐ Sotilasammatti (upseeri, sotilasammattihenkilöstö)
- ☐ Palkkatyön ulkopuolella
- ☐ En tiedä/Ei koske minua

6.3 Eräiden ihmisten katsotaan olevan korkeassa yhteiskunnallisessa asemassa ja toisten matalassa.

Kun ajattelet perhetaustaasi, mihin asettaisit vanhempasi tällä asteikolla yhdestä kymmeneen, jos asteikon yläpäässä olisi korkea yhteiskunnallinen asema ja alapäässä matala?

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja -sarjassa vuonna 2014 ilmestyneet

- 1 Suomalaisen koulutusjärjestelmän kehitys
1970–2030
- 2 Oppimisen ja hyvinvoinnin tuki. Selvitys
kolmiportaisen tuen toimeenpanosta
- 4 Osallisuus, palaute, seuranta; Kuntien
liikuntatoimien nykykäytännöt
- 5 Drop-out vai throw-out? Tutkimus lasten ja
nuorten liikuntaharrastusten kustannuksista
- 6 Tutkimus- ja innovaationeuvoston toiminnan
ja vaikuttavuuden arviointi
- 7 Cultural cooperation in the Barents region;
Strategy 2014–2018
- 8 Taikalamput näkyvät ja vaikuttavat;
Lastenkulttuurin taikalamppuverkoston
keskusten vuosien 2009–2013 toiminnan
vaikuttavuuden arviointi

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Ministry of Education and Culture

Ministère de l'Éducation et de la culture

ISBN 978-952-263-284-5 (nid)
ISBN 978-952-263-285-2 (PDF)
ISSN-L 1799-0343
ISSN 1799-0343 (painettu)
ISSN 1799-0351 (PDF)

Helsinki 2014

